

הישיבה המאה וחמישים וחמש של הכנסת השמינית

יום רביעי, כ"ב אדר תשל"ה (5 מארס 1975)
ירושלים, הכנסת, שעה 11.02

א. שאלות ותשובות

- היו"ר ב. צ. קשת :
אני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. נתחיל בתשובות לשאלות של חברי הכנסת.
2859. התקציב השנתי של תיאטרון "הבימה"
חברי הכנסת ש. ארליך שאל את שר החינוך והתרבות ביום כ"ג בשבט תשל"ה (4 בפברואר 1975):
אכיר לך טובה אם תואיל להשיב לי לשאלות הבאות :
א. מה הוא התקציב השנתי של תיאטרון "הבימה" לשנת 1974/75 ?
ב. מה הסכום שמשדר החינוך והתרבות מקציב לתיאטרון זה ?
ג. האם מתאזן התקציב או שהוא תקציב גר-עוני ? אם הוא גרעוני — מה סכום הגרעון ?
ד. מה תחזית התקציב לשנת 1975/76 וכיצד ית-און ?
- שר החינוך והתרבות א. ירליו :
א. 5,712,000 לירות.
ב. 3,500,000 לירות בתוספת 688,000 לירות לכי-סוי תוספת היוקר למשכורות.
ג. עד היום לא היה גרעון. לרגל ההתייקרויות ייתכן גרעון של 150,000 לירות בסוף שנת התקציב.
ד. תקציב אגף התרבות טרם אושר ולפיכך לא נקבע תקציב "הבימה" לשנת הכספים הבאה.
2860. התקציב השנתי של האופרה הישראלית
חברי הכנסת ש. ארליך שאל את שר החינוך והתרבות ביום כ"ג בשבט תשל"ה (4 בפברואר 1975):
אכיר לך טובה אם תואיל להשיב לשאלות הבאות :
א. מה הוא סכום התקציב השנתי של האופרה הישראלית לשנת 1974/75 ?
ב. מה הסכום שמשדר החינוך והתרבות מקציב לאופרה הישראלית כהשתתפות בתקציב זה ?
ג. האם מתאזן התקציב או שהוא תקציב גר-עוני ? אם הוא גרעוני — מה סכום הגרעון השנתי ?
ד. מה תחזית התקציב לשנת 1975/76 וכיצד ית-און ?
- ה. האם בדעתך לבצע מסקנות הוועדה שהוקמה בראשות מר שלהבת פרייאר לריאירגון האופרה הישראלי ?
- שר החינוך והתרבות א. ירליו :
א. 3.5 מיליון לירות.
ב. 3 מיליון לירות.
ג. הוקמה ועדה המורכבת מנציגי האוצר, משרד החינוך והחשב הכללי וכן מונה רואה-חשבון מוסמך לשם בדיקת התקציב, הגרעונות והחובות. טרם נת-קבלו מסקנות.
ד. תקציב אגף התרבות טרם אושר ולפיכך לא נקבע תקציב האופרה לשנת הכספים הבאה.
ה. בכוונתי לחזור ולבדוק מחדש את נושא פעו-לת, ניהולה ורמתה האמנותית של האופרה ורק לא-חר בדיקה זו אחליט אם לאמץ את מסקנות ועדת פרייאר בשלמותן, בחלקן או בשינויים.
2891. מניעת פיגור בלימודים בבתי-הספר עקב גיוס מורים
חברי הכנסת נ. אליעזר שאל את שר החינוך והתר-בות ביום כ"ד בשבט תשל"ה (5 בפברואר 1975):
אבקש לדעת :
1. מה הוא אחוז המורים הן בבתי-הספר היסו-דיים והן בבתי-הספר התיכוניים שגויסו למילואים בש-שת חודשי הלימוד של שנת תשל"ה ?
2. כיצד מנסים משרד החינוך והתרבות והנהלות בתי-הספר למנוע פיגור ניכר בחומר הלמידה בעקבות גיוסים אלה ?
3. מה הוא אחוז הפיגור בחומר הלימוד שנגרם בשל היעדרות מורים עקב גיוסם ?
- שר החינוך והתרבות א. ירליו :
1. עדיין אין בידינו נתונים על אחוז המורים שגויסו למילואים.
2—3. 85% מעובדי ההוראה בבתי-הספר היסודי הם מורות ולפיכך אין הגיוס למילואים פוגע בלי-מודים במידה ניכרת. בבתי-הספר התיכוניים נעשים מאמצים להשלמת החומר על-ידי הוספת שעות לי-מוד ועזרה הדדית.
2917. מתכונת השאלות בבחינות הבגרות
חברי הכנסת נ. אליעזר שאל את שר החינוך והתר-בות ביום כ"ט בשבט תשל"ה (10 בפברואר 1975):
בעתון "מעריב" מיום שלישי, 4 בפברואר 1975, הופיע מאמר תחת הכותרת: "שינוי, שינוי ואין שי-נוי", מאת מר ריבלין מאוניברסיטת תל-אביב. במי-אמר זה נמתחת ביקורת חריפה על מתכונת השאלון

גאולה כהן (הליכוד):

האם כאשר משרד החינוך המליץ לפני בתי-הספר על מסלולי טיולים לבתי-ספר תיכוניים גם מעבר לתחום הקו הירוק, האם כלל טיולים לשכם, יריחו וקרית-ארבע?

שר-החינוך והתרבות א. ידליון:

כן, בהחלט, המלצנו על טיולים באזורים שקיבלנו היתר משלטונות הבטחון לערוך בהם טיולים. יש בעיות לגבי רצועת עזה, אין בעיות לגבי יהודה ושומרון ולגבי חלקים קטנים בסיני.

2942. הקמת בית-כנסת בכנייני

האוניברסיטה בחיפה

חברי-הכנסת מ. כהן שאל את שר החינוך והתרבות ביום כ"ט בשבט תשל"ה (10 בפברואר 1975):

באוניברסיטת חיפה לומדים קרוב ל-6,000 סטודנטים יהודים. בנייתה של האוניברסיטה מומנה בעיקר מתקציבים ממשלתיים ועירוניים. נמסר לי על-ידי סטודנטים כי אין בית-כנסת במקום ובתיכון האוניברסיטה לא הביאו בחשבון הקמת בית-כנסת; באחד החדרים אולתר מקום תפילה זמני.

אבקש להשיב לשאלות הבאות:

1. הניכון הוא שבת-יכון בנייני הפאר באוניברסיטה לא הקצו מקום מכובד להקמת בית-כנסת?
2. הניכון הוא שסטודנטים המעוניינים לקיים תפילה נאלצים לעשות זאת באחד מחדרי המשרד, מקום אשר לכל הדעות אינו מתאים לתפילה?

3. היש בדעת משרדך לדאוג לכך שיוקדש מקום נאות ומכובד לבית-כנסת בבנייני האוניברסיטה בחיפה?

שר-החינוך והתרבות א. ידליון:

1. תיכון-האב של הקאמפוס כולל בית-כנסת.
2. חדר מיוחד הועד למקום תפילה.
3. עם השלמת בנייני האוניברסיטה יוקדש מקום נאות ומכובד לבית-כנסת.

2957. לימוד השפה הערבית בבתי-ספר תיכוניים

חברי-הכנסת י. בארי שאל את שר החינוך והתרבות ביום ז' באדר תשל"ה (18 בפברואר 1975):

נוכח המחסור ביועצי ערבית בקרב יהודים בישאל אבקש לדעת:

אילו צעדים נוקט משרד החינוך והתרבות כדי להגביר את לימוד השפה הערבית בבתי-ספר תיכוניים?

שר-החינוך והתרבות א. ידליון:

השפה הערבית מוגדרת כמקצוע בחירה ולא חובה, הן בחטיבות הביניים והן בחטיבה העליונה. לאור מציאות זו פועל משרד החינוך והתרבות למען הגברת לימוד הערבית — בדרכי ההסברה, שיכנוע ותמיכה רציניים לבתי-הספר.

מאחר שהשפעת פעולות אלה איננה מספקת שוקל משרדנו את האפשרות להנהיג המשך לימוד הערבית

המוגש לנבחנים בבחינות הבגרות. אף נרמז שהמתכונת היא כנראה מימי הוועד הלאומי, ואולי אף מנסחי השאלון הם אותם האנשים.

אודה לכבודו אם ישיב לי:

1. האם תוכן המאמר הובא לידיעת האחראים במשרד החינוך והתרבות?

2. האם נכונה הקביעה כי מתכונת השאלון היא מימי הוועד הלאומי?

3. האם שקל משרד החינוך והתרבות את ההצעה לאפשר לנבחנים להשתמש בספרי-עזר בעת המבחן?

4. מה עמדת משרד החינוך והתרבות בדבר הטענה שהכנת התלמידים לבחינות בגרות נעשתה מטרה ראשית בפני עצמה?

שר-החינוך והתרבות א. ידליון:

לשאלה 1: כן.

לשאלה 2: לא. בשנים האחרונות נדרש מהתלמיד לנתח קטע בלתי-ידוע מראש ולחוות דעה על שיר בלתי-ידוע.

לשאלה 3: משרדנו דן בהצעה לאפשר לנבחנים להשתמש בספרי-היוצרים (ולא בספרי-עזר) בעת המבחן.

לשאלה 4: עמדת המשרד היא שהמבחן הוא אמצעי ולא מטרה.

2939. טיולי תלמידים בכל תחומי הארץ

חברי-הכנסת ג. כהן שאל את שר החינוך והתרבות ביום כ"ט בשבט תשל"ה (10 בפברואר 1975):

למרות ההמלצות המפורשות של משרד החינוך והתרבות למנהלי בתי-הספר על עריכת טיולים בארץ-ישראל כולה, לרבות מעבר לקו הירוק, מוסיפים בתי-ספר רבים להתעלם מן ההמלצה ויש כאלו הנמנעים מטיולים אפילו בתחומי ארץ-ישראל שבחוק הקו הירוק. עובדה זו חזרה ואושרה באוני-על-ידי סגן המנהל הכללי של המשרד, מר שוחט.

אי לזאת אודה לך אם תשיב לי:

1. מה הן הסיבות המונעות מבתי-ספר מלקיים את האמור בהמלצות הנ"ל?

2. מה בדעתך לעשות כדי שיוקיים האמור בהמלצות הנ"ל?

שר-החינוך והתרבות א. ידליון:

1. קשיים בהשגת כוח-אדם למילוי הנחיות הבטחון של הצבא והמשטרה; יוקר התחבורה והלינה; אי-הסכמת הורים, במקרים מסוימים, לתת לילדיהם לצאת.

2. משרדנו פועל בדרכים הבאות: א. סיוע חלקי לבתי-ספר שבהם אין לילדים יכולת לממן יציאה; ב. ייעוץ והכוונה למורים — על-ידי יועצי טיולים וגדנ"ע — במחוזות; ג. שיכנוע הורים באמצעות הגדנ"ע והיועצים במקומות שבהם יש צורך בכך.

הו"ר ב. צ. קשת:

שאלה נוספת לחברי-הכנסת גאולה כהן.

ילדיו: "אנו צופים לחצים פוליטיים מצד המפד"ל להפסיק את החקירה נגד בן-נתן".

שאלותי הן:

1. מה הוא אופי החקירה המתנהל על-ידי משרד החינוך והתרבות בעניין זה?

2. על סמך מה הועבר העניין לחקירת המשטרה?

3. האם נעשו פניות אל שר החינוך והתרבות מצד שרים בממשלה בעניין זה?

4. מה הם הלקחים שהופקו במשרד ממקרה זה לגבי סדרי הרישום וההנחות בשכר לימוד בעתיד?

שר-החינוך והתרבות א. ידליו:

1. משרד החינוך והתרבות אינו מנהל חקירה נגד רפאל בן-נתן. הציטוטים מדברי ומדברי דובר המשרד הם פרי דמיונו של העיתונאי.

2. העניין הועבר לחקירת המשטרה על סמך הנחלים המקובלים במשרד הממשלה שלפיהם מידע בדר חשש עבירה נמסר למשטרה.

3. היו שאלות לגבי הציטוטים כביכול מדברי הדובר.

4. משרדנו יגביר את בדיקותיו כדי להבטיח שבכל מקרה יינתנו הנחות משכר לימוד לפי מקום המגורים בפועל של המשפחה.

2984. אמצעי סיוע ועידוד לתיאטרונים

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמולינו שאלה את שר החינוך והתרבות ביום ז' באדר תשל"ה (18 בפברואר 1975):

בעקבות המשבר העובר על מספר תיאטרונים בארץ רצוני לשאול:

1. בכמה הסתכמה בשנת התקציב 1973/74 התמיכה של משרד החינוך והתרבות לתיאטרונים בארץ?

2. מה היתה חלוקת התמיכה בין התיאטרונים השונים?

3. לפי אילו קריטריונים נקבעים התמיכה ושיעורה?

4. האם קיימת דאגה מיוחדת בתמיכה בלהקות תיאטרון המקומות על-ידי עולים חדשים?

5. מה בדעת משרד החינוך והתרבות לעשות כדי לעודד ביקור תלמידי בתי-ספר על-ידי תיאטרונים?

שר-החינוך והתרבות א. ידליו:

אדוני היושב-ראש, אינני יודע אם היתה טעות בשאלתה. מכל מקום, בשאלתה נשאלו נתונים לגבי 1973/74. הנתונים מתייחסים איפוא לשנת תקציב ישנה יחסית.

ובכן, לשאלה 1: כ-7,790,000 ל"י.

לשאלה 2: "הבימה" — 3,755,000 ל"י; הקאמרי — 2,200,000 ל"י; תיאטרון חיפה — 1,510,000 ל"י; החאן — 150,000 ל"י; תיאטרון באר-שבע (שנה ראשונה לקיומו) — 75,000 ל"י; תיאטרון ערבי בית-הגפן — 100,000 ל"י.

גם באותן קבוצות של תלמידים שהיו עד כה פטורים מלימוד שפה זרה שנייה (מגמות ריאליט וביולוגיה).

בקרב יתקיים דיון על הקמת מוסד להכשרת מורים לערבית מבין בוגרי האוניברסיטאות, שכן מיעוט מורים למקצוע זה מצר את צעדיו. לעת עתה הוחל השנה בהוראת ערבית בשני סמינארים במגמה להכשיר מורים לבית-הספר היסודי.

מן הראוי לציין שמספר בתי-הספר בעלי מגמה מורחית גדל מ-8 בשנת 1967 ל-20 השנה. המספר הכולל של לומדי ערבית בכל השלבים גדל מ-20,000 בקירוב לפני שש שנים עד קרוב ל-50,000 השנה. גידול זה נובע בחלקו מהגברת לימוד הערבית בבית-הספר היסודי, אולם יש לצפות שהוא יתן את אותותיו גם בבית-הספר התיכון.

חיו"ר ב. צ. קשת:

שאלה נוספת לחברת-הכנסת ידידיה בארי.

ידידיה בארי (הליכוד):

כבוד השר, ציינת מיעוט המורים לשפה הערבית בכמה אתה מעריך את החסר?

שר-החינוך והתרבות א. ידליו:

אילו היינו מנהיגים זאת כמקצוע חובה, אני מעריך זאת במאות. לצערי, מספר המורים הוא בהחלט מצומצם מכדי להנהיג זאת כחובה. אבל אני רואה דרך להתקדם בעניין השפה הערבית: (א) על-ידי לימוד ערבית מדוברת בכיתות ב'-ו' של בית-הספר היסודי; (ב) על-ידי אפשרות של הנהגת לימוד חובה בכיתה ח' כדי ליצור רצף של חמש שנים.

2958. מניעת התפרעויות בתחרויות כדורסל

חברת-הכנסת י. בארי שאל את שר החינוך והתרבות ביום ז' באדר תשל"ה (18 בפברואר 1975):

נוכח ההתפרעויות של קהל צופים בתחרויות כדורסל בעת האחרונה אבקש לדעת:

אילו צעדים נוקטת רשות הספורט כדי להדביר את התופעה. במידת האפשר?

שר-החינוך והתרבות א. ידליו:

איגוד הכדורסל, בעצה עם רשות הספורט, נקט כמה אמצעים נגד תופעות ההתפרעויות מצד קהל שאירעו לאחרונה: א. הקבוצות המארחות את התחרות נתיבן להגביר את הסדרנות ולהפעיל שוטרים; ב. הקבוצות נדרשו לפנות לציבור אוהדיהן בתחרויות בכרוז הסברה על התנהגות הולמת; ג. איגוד הכדורסל החליט על החמרת העונשים לקבוצות שקהל אוהדיהן מפריע את הסדר.

2959. חקירת המשטרה בעניין פטור משכר לימוד לילדי יושבי-ראש מזכירות מפד"ל

חברת-הכנסת ב. מואב שאל את שר החינוך והתרבות ביום ז' באדר תשל"ה (18 בפברואר 1975):

על-פי מידע שנמסר בעתונות ("ידיעות אחרונות", 16 בפברואר 1975) אמר דובר משרד החינוך והתרבות בנוגע לחקירה שבה נחקר יושב-ראש מזכירות המפד"ל רפאל בן-נתן בעניין פטור משכר לימוד בעד

3. אם התשובה לשאלה 1 היא חיובית — האם תינתן הוראה להתקין את המזוונות בבתי-הספר ומתי?

שר-החינוך-והתרבות א. ידליו:

לשאלה 1: עריית חיפה מתקינה מזוונות במוסדות החינוך בהתאם לבקשת מנהלי בתי-הספר.

לשאלה 2: לא.

לשאלה 3: לאור תשובתי לשאלה 1 אין מקום לשאלה זו.

3043. תקן הילקוט לתלמידי בתי-ספר יסודי

חבר-הכנסת א. כין שאל את שר החינוך והתרבות ביום ט"ז באדר תשל"ה (27 בפברואר 1975):

אבקש להשיב לי לשאלות הבאות:

א. האם הוציא משרדך תקנות מחייבות בנושא "משקל הילקוט הנישא על-ידי תלמידי בתי-הספר היסודי בכיתותיו השונות", ואם כן — מה תכנן?

ב. האם מקיים משרדך ביקורת או מעקב לגבי ביצוע התקנות הנ"ל (אם הוצאו)?

ג. אם הוצאו תקנות כנ"ל — אילו צעדים ינקוט משרדך כדי למנוע את התופעה של ילדים רכים הכורים עים תחת עולו של ילקוט כבד?

שר-החינוך-והתרבות א. ידליו:

א. תקן הילקוט לתלמיד פורסם על-ידי מכון התקנים הישראלי. משרדנו הפנה את תשומת-לב מנהלי מחלקות החינוך ברשויות המקומיות לתקן החדש והמליץ להביא את תכנון לידיעת מנהלי בתי-הספר והורי התלמידים.

התקן מכיל: מבנה הילקוט, אמצעי נשיאה, מידות ומשקל.

ב. משרדנו המליץ על התקן ולא פירסם הוראות מחייבות. לפיכך אין מקום לקיים מעקב.

ג. מנהלי בתי-הספר נתבקשו להעלות לדיון נושא זה בישיבת המורים במטרה לקבוע נוהלים ודרכים לצימצום המחברות והספרים שתלמידים יתבקשו לשאת בילקוטיהם בגבולות שנקבעו בתקן. המנהלים נתבקשו כמובן להמליץ לפני הורי התלמידים לרכוש ילקוטים הנושאים תווי תקן של מכון התקנים הישראלי.

היו"ר ב. צ. קשת:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת כץ.

אברהם כין (הליכוד):

המוכן השר לשקול הוצאת תקנות, הנחיות והוראות מחייבות, ולא המלצות — נוכח התלונות הרבות שנתקבלו בוודאי גם במשרדך בנוגע למשקל-היתר של ילקוטי תלמידים, בעיקר בבתי-ספר יסודיים?

שר-החינוך-והתרבות א. ידליו:

לשקול? — תמיד צריך לשקול. אבל יש לי ספק לגבי הנחיות מחייבות. לא תמיד יש בכך ברכה. אבל, כאמור, לשקול אני מוכן תמיד.

לשאלה 3: לפי היקף הפעילות (מספר הצגות בשנה, מספר האולמות של התיאטרון עצמו, מספר השחקנים, היקף הקהל המגיע לתיאטרון ושהתיאטרון מגיע אליו מחוץ לעיר); בדיקת התקציב ופיקוח על ביצועו; וכן אם שותפים גם גורמים אחרים בהחזקת התיאטרון.

לשאלה 4: כן, בשיתוף עם הסוכנות היהודית ועם משרד הקליטה.

לשאלה 5: משרדנו מעודד ביקור תלמידים על-ידי קיום התיאטרון לילדים ולנוער. כן מאפשרים התיאטרונים ביקורים מאורגנים של תלמידים במחירים מוזלים. מפעל "אמנות לעם" מעודד ביקור תלמידים באזורי פיתוח על-ידי הפצת כרטיסים בקרב אוכלוסייה זו במחירים נמוכים במיוחד.

2998. קידום טיולי תלמידים בארץ

חבר-הכנסת א. כין שאל את שר החינוך והתרבות ביום ז' באדר תשל"ה (18 בפברואר 1975):

אבקש להשיב לי לשאלות הבאות:

1. כמה טיולים שנמשכים יותר מיום אחד בוצעו במערכות החינוך היסודי והעל-יסודי בתקופה 1 בספטמבר 1974—15 בפברואר 1975?

2. כמה טיולים, כנ"ל, בוצעו בתקופה 1 בספטמבר 1972—15 בפברואר 1973?

3. אילו צעדים ינקוט משרדך כדי לקדם את הטיולים בארץ?

שר-החינוך-והתרבות א. ידליו:

1. אין לנו נתונים על טיולים בבתי-ספר יסודיים. בנתונים שבידינו על בתי-ספר על-יסודיים מדובר רק על מסעות הגדנ"ע. 8,340 תלמידים יצאו למסעות אלה.

2. 18,165 תלמידים יצאו למסעות גדנ"ע. הוראות הבטחון שפורסמו בתחילת השנה איפשרו להתחיל את המסעות רק בינואר. במספרים אלה אין משום עדות סופית שבמהלך שנת הלימודים הנוכחית יפול באחוז ניכר מספר המשתתפים במסעות מזה שבשנת תשל"ג.

3. משרדנו נוקט את הצעדים הבאים: (א) הוקם צוות המטפל בשינוי הנחיות הבטחון, וזאת, כמובן, בתיאום עם גורמי הבטחון ובפישוט תהליכי האישור רים השונים. (ב) הוגדל היעוץ לטיולים; בכל מחוז שובץ יועץ ויוקם בעתיד מרכזי תיאום טיולים להקלת הטיפול מטעם המוסדות.

2999. התקנת מזוונות בבתי-ספר עירוניים בחיפה

חבר-הכנסת מ. כהן שאל את שר החינוך והתרבות ביום ז' באדר תשל"ה (18 בפברואר 1975):

נמסר לי כי בבתי-ספר עירוניים בחיפה לא הותקנו מזוונות על דלתות הכניסה לכיתות.

אודה לכבודו אם ישיב לשאלותי הבאות:

1. האם הידיעה הנ"ל נכונה?

2. האם קיימת הוראה מטעם משרדך להתקין מזוונות בדלתות חדרי הכיתות?

ב. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

מוכיר הכנסת נ. לורך :

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי הונחו היום על שולחן הכנסת : (א) מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה על כריתת חורש עצי אלון עתיקים בגבעת-עדה ; (ב) מסקנות אותה ועדה בעניין הריסת בית-עבו ההיסטורי שבצפת.

ג. הצעה לסדר-היום

מעלה-אדומים

לי, כי אכן אין כל מניעה או פסול גם ביישובם של אנשי גרעין התנחלות במקום.

אין זה מקרה, אדוני היושב-ראש, כי ההחלטה זו נתלו כל כך הרבה פרשנויות והסברים הסותרים זה את זה. אילו רצתה בכך, יכולה היתה הממשלה לקבוע בצורה הנחרצת והחד-משמעית ביותר כי אזור מעלה-אדומים יהיה בסיס להתיישבות יהודית נרחבת, אשר במסגרתו יתקיימו אף מפעלי תעשייה. לשם כך אין צורך בהחלטה מסויכת ונפתלת. במקום זאת הס-תבכה הממשלה במתכוון בהחלטה אשר הסתום וה-מפותל רב בה על הגלוי והבהיר.

במקום שהחלטה זו תהווה סוף פסוק לוויכוח הצי-בורי בשאלה זו, הפכה היא עצמה למוקד הדיון ונתנה הזדמנות לגורמים שונים, בראש וראשונה מתוך מפ-לגת העבודה והמערך, ואף כאלה החברים בממשלה, לנהל מלחמת התשה מכוונת שנועדה להכשיל מראש כל אפשרות להתחיל בפעולה ממשית לפיתוח אזור מעלה-אדומים כחלק בלתי-נפרד ממדינת ישראל.

יהיה ניסוחה של ההחלטה אומלל ככל שיהיה, אי-אפשר להתעלם מן העובדה כי הוטל על מינהל מקרקעי ישראל, בראשותו של האלוף במילואים מאיר זורע, "לעשות את כל הפעולות הדרושות לפיתוח האזור". בעקבות החלטה זו הוקמו אף צוותי הקמה, הוכנה תכ-נית להקמת מבני מגורים, מבני ציבור, לרבות גני-יל-דים, מרפאה, בית-כנסת ואף מבנים למלאכה ועירה. אותם צוותי ההקמה, אשר יצרו קשר עם גרעין מעלה-אדומים, ביקשו בדחיפות לארגן קבוצת מתנחלים רא-שונה שתאייש את המבנים המתוכננים למגורים במקום. כל זאת כפי שמשתמע מהחלטת הממשלה. אולם שעה שצריך היה לגשת לחתימת חווי הביצוע הראשונים הת-חילו גורמים שונים, במערך ובממשלה, לעשות הכל כדי לטרפד את ביצוע העבודה. הוברר לפתע כי הכס-פיים הדרושים להקמת מבני המגורים אינם מוקצבים על-ידי האוצר, והסוכנות היהודית משכה ידה מהשתתפות בביצוע פרויקט זה על-פי הוראה ישירה של יושב-ראש הנהלת הסוכנות ובר-הכנסת ספיר, וראש הממשלה — בניגוד מפורש להתחייבות הנובעת מהחלטת הממשלה, הקובעת כי יוקמו מבני מגורים באזור — נכנע לתכתי-ביהם של שרי המסחר והתעשייה והשיכון והורה, ביום 26 בינואר, לבדוק מחדש את הצורך בהקמת מבני מי-גורים, וזאת כאשר נעשו כבר הסידורים הטכניים בחי-אום עם הגרעין כדי לארגן את הקבוצה הראשונה שתש-תכן במגורים המתוכננים. כמו כן החליט ראש הממשלה

היו"ר ב.צ. קשת :

חברי הכנסת, אנו ניגשים לסעיף השני של סדר-היום, אך לפני זה נשמע הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

היו"ר ב.צ. קשת :
אנו ניגשים לשמיעת הצעות לסדר-היום שהוגשו על-ידי חברי כנסת אחדים. הנושא הוא : מעלה-אדו-מים. רשות הדיבור לראשון המציעים, חבר-הכנסת אהוד אולמרט.

אהוד אולמרט (הליכוד) :
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ביום 24 בנו-במבר 1974 קיבלה ממשלת ישראל החלטה מס' 159 הדנה בפיתוח ירושלים. בסעיף ב' של ההחלטה, הון בפיתוח מעלה-אדומים כאזור תעשייה לירושלים, נאמר בין היתר : "לפתח את אזור מעלה-אדומים כאזור תע-שיה של ירושלים, בקווים כלליים, בהתאם למגמות והמפות שנערכו על-ידי הצוות הבין-משרדי בראשותו של מאיר זורע, מנהל מינהל מקרקעי ישראל".

וכן נאמר : "להסמיך, עד להחלטה חדשה, את מנהל מינהל מקרקעי ישראל לעשות את הפעולות הדרושות לפיתוח האזור".

בסעיף הדן בהקמת מבנים במקום המיועד לפי-תוח התעשייה קובעת החלטת הממשלה כי "בנייה למ-גורים תיועד לאנשים שתעסוקתם היא באזור מעלה-אדומים".

אלה הם רק אחדים מפרטי ההחלטה, הכוללת סעיפים נוספים האמורים להתוות קווים מנחים לפי-תוח אזור מעלה-אדומים.

החלטה זו, אדוני היושב-ראש, כמוה כהחלטות אחרות של הממשלה הנוכחית, הצליחה להשיג מספר שיא של הסברים, פירושים והבהרות, מרביתם שונים אלה מאלה, על-ידי חלק משרי הממשלה שניסחו אותה וקיבלו על עצמם לבצע אותה.

בעוד השר גלילי רואה בהחלטה ראשית הדרך לפיתוח ישוב יהודי במעלה-אדומים, ואף מודיע כי "איננו מכיר איש בממשלה הסבור שמעלה-אדומים צריכה להיות מחוץ למדינת ישראל", מודיע שר השי-כון כי אין כלל צורך להקים מתנה מגורים לכמה טראקטוריסטים שיעבדו במקום, ואילו שרי מפ"ם ביט-לו את כל המשתמע מהחלטה זו כצעד טכסיסי ריק מתוכנן, שאין כל כוונה ממשית לבצע את האמור בה.

השרים פרס, יעקבי, רפאל ואחרים הודיעו שוב בישיבת הממשלה האחרונה כי רוחה של ההחלטה מנובמבר 1974 היא שיוקם במקום ישוב. ואף ראש הממשלה טרח להדגיש, על-פי בקשתו של השר גלי-

ולא על דעת הליכוד. שמירת הסדר במדינה זו לא התחסדות.

אהוד אולמרט: אני מתכוון להגיש הצעה זו לשם נשמע כהחלטה דוח וצביעות.

כאשר הושמעה טענה זו, בהקשרים שונים, מאותם חוגים, נדף ממנה ריח עז של צביעות והתחסדות, כשם שבועים הם הדיבורים. כאילו ההשקעות בהקמת התנחלויות באות על חשבון חיווך עירור-הפיתוח; כאילו יש סתירה בין הצורך לחזק את ישובי הספר ובין ההכרח ליישב את שטחי יהודה ושומרון השוממים מאוכלוסיה יהודית.

אולם במקרה הנוכחי אף הנימוק הפורמאלי הזה איננו תופס, באשר כאן קיימת החלטת ממשלה המייבבת במפורש הקמת מבני מגורים, מתוך כוונה לשכן בהם לא רק יחידים כי אם גם משפחות. אף ראש הממשלה טרם להבהיר, בישיבת הממשלה מיום א', כי החלטת הממשלה מתייחסת גם למשפחות. וכמוהו גם השרים גלילי, פרס, יעקבי, רפאל, חזני, בורג ואחרים. היכן כאן הפעולה הבלתי-חוקית? במה פעלו המתנחלים נגד החלטת הממשלה? מדוע התנחלות במקום שלגביו קיימת החלטה ממשלתית גם היא בגדר הפרת חוק?

גם הנסיון להבחין בין עובדים ובין מתנחלים הוא מגוון. מדוע סבורה הממשלה כי תפקידה לייבא עובדים מקצועיים למקום זה, כאשר קיימת תנועה נלהבת של מאות משפחות ויחידים הרוצים לגור במי קום, אף בתנאים הקשים ביותר ובמבנים הזמניים המיועדים להקמה שם, וליתול חלק במיבצע ההקמה והפיתוח?

כאשר אתה שומע בימים האלה את דברי ההשמצה של חוגי מפ"ם וגרוריהם הצעירים במפלגת העבודה נגד מעשי ההפקרות, כביכול, של המתנחלים במעלה-אדומים או חבריהם מסבסטיה, אלו-מורה ומי גרעינים רבים אחרים העתידים לנסות ולהתיישב בשטח יהודה ושומרון, קשה שלא לציון כי תנועה זו, שזכויות רבות לה ביישוב חלקים בארץ-ישראל בת-קופות היסטוריות אחרות, לא עשתה כל צעד של התיישבות חלוצית מאז מלחמת ששת-הימים, משם כשם שלא תרמה דבר לחינוך עירור-הפיתוח באזור ריי-הספר, אף שהיא משתמשת בהן כעילה לנגח את הלהט החלוצי של צעירים מגוש-אמונים ומהליכוד, ולו גם במחיר של ליבוי תסיסה חברתית בלתי-מוציאת דקת במקומות אלה.

יש כאן קנאה, צרות-עין ותיסכול של תנועה שאיבדה את הלהט החלוצי שלה, כאשר היא רואה תנועה נפלאה של חלוציות והתנדבות הבאה דווקא ממחנה שרגילים היו להטיל בו שיקוצים ולזלזל ברצון ההגשמה של חבריו.

הפרת חוק אין כאן, אדוני היושב-ראש; החלטת המתנחלים לעלות למעלה-אדומים היא פועל-יוצא צא מהחלטת הממשלה, גם אם היא בניגוד לרצונם של שרים מספר אשר בחרו להם דרך בלתי-מוכרת בדת לסכל החלטה זו.

להפקיד את הטיפול במכלול הנושא בידיהם של שני שרים: בר-לב ועופר, אשר התנגדו מלכתחילה להחלטת הממשלה ועתה החליטו לעשות הכל כדי להכשיל אותה.

ייאמר מיד, אדוני היושב-ראש, כאן היתה פעולה מתוכננת, של גורמים אשר במשך שנים מנהלים מאבק עקשני נגד ההתנחלויות בשטחי יהודה ושומרון, לנצל כל דרך אפשרית, תוך ליבוי האשמות חסרות-שחר נגד מינהל מקרקעי ישראל ומנהלו האלוף מאיר זורע, כדי לטרפד את החלטת הממשלה ולמנוע את פיתוח האזור.

הייתי מבין אילו קמו השרים שם-טוב, עופר ובר-לב והיו מכריזים בגלוי כי הם מתנגדים בכל תוקף לכל פעולת פיתוח באזור מעלה-אדומים שיש עמה קביעת עובדות חד-משמעיות, והיו מעלים מחדש גורא זה לדיון עקרוני בממשלה. אך השיטה בממשלה היא של ניהול פנקסנות כפולה. מצד אחד מחליטים על פיתוח האזור, ומצד שני גוזלים את הטיפול בפיתוח מאותם גורמים שברצונם לעשות למענו ומעבירים אותו לשרים אשר עושים הכל כדי לסגת מההחלטה בויות הכלולות בהחלטת הממשלה.

לצערי, החלטת הממשלה היא שנתנה לאותם שרים, כמו לאנשי מפ"ם ולחבריה-הכנסת יוסי שריד, את העילה להקים את קול הזעקה המתחסד נגד הפעולות באזור מעלה-אדומים בגלל ניסוחה המסורבל רבי-הפירושים.

עם זאת הטענה, אדוני היושב-ראש, כי אין בהחלטת הממשלה שום רמז לאפשרות של התחלת הקמתו של ישוב יהודי במקום גם היא חסרת שחר. כאשר החליטה הממשלה על הקמת תעשייה של ירושלים במעלה-אדומים, האם לא משתמע מהחלטה זו, כי מעלה-אדומים תהיה חלק בלתי-נפרד ממדינת ישראל? האם משהו מנסה לטעון ברצינות כי מדינת ישראל מקימה אזור תעשייה לירושלים כדי למסרו בעוד חודשים או שנים מספר למדינה אחרת? רק נסיון נפסד להוליך שולל את הציבור יכול להתעלם מהעובדה כי בעצם ההחלטה על הקמת אזור תעשייה במקום החליטה ממשלת ישראל על הפיכת האזור לחלק בלתי-נפרד מהמדינה. ואם כך הם פני הדברים — איזה טעם, איזו הצדקה, איזה הגיון מדיני יש במניעת התיישבותם של יהודים באזור זה?

עובדה היא כי מאות משפחות מאזורים שונים בארץ הודיעו על נכונותן להתנחל במעלה-אדומים. המתנחלים מוכנים כבר בשלב הראשון לעסוק בעבודות התשתית ולעזור בהקמת מבני המגורים. מה יכולה להיות העילה לסרב להם? אלא אם כן יש עוד משהו המושל את עצמו כי בכך ניתן יהיה לשמור על ארעיות ההתמקמות היהודית במעלה-אדומים ועל שמירת האופציה לנסיגה גם משטחים אלה.

אדוני היושב-ראש, במהלך השנה האחרונה, בכל פעם שקבוצת מתנחלים עשתה נסיון רציני להתנחל בשטחי ארץ-ישראל, נופפו אבירי החוק והסדר שלנו בטענה המתחסדת כי במדינת חוק לא יעלה על הדעת שאזרחים יפעלו ללא רשות הממשלה בניגוד להחלטותיה המפורשות ונגד חוקים, תקנות או צווים שהוציאו מטעמה.

יוסף תמיר (הליכוד):

חבר-הכנסת אולמרט, אתה אומר זאת על דעתך

ב-1 בינואר 1975 נתקבלה החלטה — ויש לי כאן המסמך שמתייחס לסיכום הדיון על מעלה-אדומים מאותו יום, דיון שבו השתתפו כל הגורמים הממלכתיים — ובה כתוב במפורש: 1. סוכם לבנות עשר יחידות, בשלב ראשון, בגודל של 50 מ"ר; 2. תכנית-מתאר תכולל מאה יחידות, כאשר בשלב א' יהיו 35 יחידות של 50 מ"ר ו-15 יחידות של 60 מ"ר, גנראטור, שלושה מבנים צי-בוריים, סככה, נגריה ומסגריה. אותה ועדת היגוי קבעה שמחלקת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית תהיה אחראית על איכלוס המקום.

יש גרעין מעלה-אדומים הכולל את כל שכבות הצי-בור, בלי השתייכות פוליטית, בלי השתייכות מעמדית ובלי השתייכות עיסוקית, והכולל 173 משפחות שמוכנות לעבור ולגור שם. הלואי והיו יותר, ויש הרבה כאלה בהרבה מקומות. הם מוכנים לעבור לשם עם 219 ילדים. הוועדה נפגשה עם נציגי הגרעין, ביקשה מנציגי הגרעין לקבוע את 50 המשפחות הראשונות שייכנסו למקום בהתאם להחלטה. והנה, לפתע, קרה משהו. הממשלה, מאיזו סיבה שהיא, החליטה להוציא את הטיפול מידי אלה שטיפלו בנושא בור-זות גדולה ובתחלטיות רבה, קידמו את הנושא והתחילו לעבוד בשטח — מידי מינהל מקרקעי ישראל, מידי הוועדה בראשות גלילי ומידי מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית — והעבירה את הטיפול לשרי השיכון והמסחר והתעשייה, אשר, כידוע, התנגדו בשעתם בממשלה לעצם הנושא של האפשרות לגור במעלה-אדומים.

שר-המסחר והתעשייה ח. בר-לב:
מאין ידוע לך שהתנגדו?

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
יש דיווח מדויק בעתונות מיישוב הממשלה. מה לעשות? אני קורא כל פעם בעתון דיווחים מפורטים מיישוב הממשלה.

שר-המסחר והתעשייה ח. בר-לב:
אני מציע לך להחליף את מקורות האינפורמציה באשר לקטע הזה.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
אני מקבל מה שהשר אומר. אם השר אומר שלא, אני מקבל זאת בשמחה.

(שר-המסחר והתעשייה ח. בר-לב)
קורא קריאת-ביניים)

אני מקבל את התיוון בשמחה. אבל העובדה היא שלאחר שהנושא הועבר כפי שהועבר חל פת-אום עיכוב בביצוע. מתברר פתאום שאם היה מדובר במבנים שמיועדים למשפחות, זה בטל ומבוטל. אין מבנים למגורים. והיה מהנדס שעמדו לחתום עמו על חוזה תוך יומיים—שלושה ימים, והנה אין חוזה. בשע-תם נכנסו גם לתיכנון לטווח ארוך של ישוב-קבע, וב-התחבר במיקום של ישוב-קבע החליטו על המקום הזמני כדי שלא יפריעו לעבודה. והנה זה בוטל. במ-קום זה סירבו להיפגש עם אנשי הגרעין ואמרו שלא ניגשים לעניין. במקום זה דובר על הקמת צירופנים, יחידות דיור שהן מעין "רוקיאדה" של 23 מ"ר, שם יגורו שלושה אנשים העובדים במקום בלבד. כל אחד

הנסיון למנוע מצעירים אלה להגשים את חלומם לא יצלה. הסכמת הממשלתית רק תזמין נסיונות נוספים רבי-היקף מאלה שברר נעשו. הדרך למנוע נסיונות אלה, החוששים משה יהיה מעלה-אדומים ומטילים על חיילי צה"ל תאגיד כל הצדקה מוסרית לגרור אותם אליהם, היא על-ידי קבלת החלטה חד-משמעית וברורה של הממשלה המחייבת את פיתוח אזור מעלה-אדומים תוך עידוד התנחלות והתיישבות בו.

אין טעם להצטעע עוד בניסוחים מעורפלים על הקמת אזורי תעשייה בלבד, שעה שברור אף לגור-מים מתונים בממשלה כי אזור מעלה-אדומים חייב להישאר בתחומי הריבונות של מדינת ישראל ויש לפעול במהירות לקביעת עובדות של ממש בשטח כדי להפוך משאלת-לב זו למציאות תוססת של התיישבות יהודית נרחבת במעלה-אדומים כחלק מיישוב יהודה ושומרון כולם.

היו"ר ב.צ. קשת:
ראש הדיבור, באותו נושא, לחבר-הכנסת יהודה בן-מאיר.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנו מברכים על החלטת העקרונות של הממשלה, בשעתה, להקים ישוב יהודי במעלה-אדומים. אנו מברכים על כל צעד נוסף שנעשה על-ידי הממשלה כדי לממש את התחייבותה של הממשלה בקווי היסוד על התנחלות כפרית ועיר-רונת רחבת-ממדים בכל שטחי המולדת. תביעתנו וציפייתנו מהממשלה שאכן תממש את ההתחייבות הזאת כלשונה וכרוחה בכל שטחי המולדת. הכוונה בכל שטחי ארץ-ישראל, ובראש וראשונה במרכזה ובלבה של הארץ — ביהודה ושומרון.

כידוע, עם כל זה שאנו מחייבים כל התנחלות שהיא ברור שאנו עדיין רחוקים מלהגיע למה שהיינו רוצים — שהממשלה תעודד ובודדת שתאפשר לכל גרעין ולכל קבוצת יהודים שרוצים לעלות ולהשתקע ולהקים בית ולבנות את חייהם בכל מקום בארץ-ישראל ובמיוחד ביהודה ושומרון, לבה של הארץ. אבל עם כל החיוב שראינו בעצם ההחלטה העקרונית יש להצטער על התקלות הרבות שהיו בביצוע הדבר. ודווקא בעניין זה, כאשר סוף סוף הממשלה החליטה — באי-חור רב, אבל החליטה, ואני שמח שיש לנו חלק גדול בזה — על הקמת הישוב היהודי במעלה-אדומים, היו צריכים כאן לגלות גישה החלטית ולגשת לביצוע, כי אנו רוצים לעשות ולהקים שם ישוב יהודי כראוי.

אני רוצה לדבר בכמה מלים על השתלשלות העניינים, כי העיקר זה העתיד ולא העבר, אבל אני רוצה להזכיר את העבר. בהחלטת הממשלה ברור שהיה מדובר, לדעתי, בהתיישבות, כי הראיה שמדובר בהתיישבות וביישוב היא בכך שהממשלה הטילה את הביצוע על העניין של שר החקלאות. שר החקלאות הוא, כידוע, אחראי לנושא ההתיישבות הכלול בנושא החקלאות. וכל הפעולות שנעשו על-ידי מינהל מקרקעי ישראל נעשו, כפי שהודיע בשעתו ראש המינהל האלוף זורע, באישור המלא של השר גלילי, שהוא יושב-ראש ועדת השרים לענייני התיישבות, ובתור שכזה גם קידם את נושא ההתיישבות במעלה-אדומים.

אין ויכוח לגבי מעלה-אדומים. שמחתי לשמוע מפי השר גלילי ומפי שרים אחרים שאין להעלות על הדעת שמעלה-אדומים לא תישאר בידי ישראל. אם כך, ואם יש ציבור אידיאליסטי שמוכן לעלות למקום, הממשלה היתה צריכה לברך ציבור זה ולומר: אשרי העם שכ-אלה הם בניו. מדוע צריך היה לנהל נגדם מלחמת חורמה ולשלוח צבא להורידם מהמקום? הם הקימו בתים בעצמם. מה רע בכך? במקום לברך אותם צריך לנהל נגדם מלחמת חורמה?

לכן אני מציע שהכנסת תקיים דיון בנושא. אני מקווה שהממשלה אכן תבצע את החלטתה. אבל לא יהיה רע בכך אם נקיים דיון בנושא, אם לא במליאת הכנסת, אז בוועדה, ובה תהיה לנו אפשרות ללוות את הדברים בביצועם, בלי "פילפולאציה" ו"חכמתו-לוגיה", כגון: "לא אסרנו על משפחות להתיישב" "לא אסרנו על גרעין". צריך להקים במקום ישוב ממשי שיוכל לגדול ולפרוח.

לכן אני מציע שהכנסת תדון בנושא או תעביר אותו לדיון בוועדה.

אהוד אולמרט (הליכוד):
אינך יכול להציע להעביר את הנושא לוועדה.

היו"ר ב.צ. קשת:
אני קיבלתי מדברי חברי-הכנסת בן-מאיר את החלק הראשון, שהוא מציע לקיים דיון.

רשות הדיבור לחברי-הכנסת וילנר, להצעה באותו נושא.

מנחם בגין (הליכוד):
אבל מזווית אחרת.

היו"ר ב.צ. קשת:
אינני משוכנע שמאותה עמדה.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפעמים אני נד-הם כיצד אנשים מבוגרים, חברי כנסת ושרי ממשלה, מופיעים, מדברים, מציעים ופועלים כאילו רק אנחנו קיימים בעולם, כאילו רק אנחנו קיימים באזור, כאילו רק אנחנו קובעים הכל. איש אינו מזכיר שנוסף על עם ישראל קיים עוד עם, העם הערבי הפלשתינאי, שאנו צריכים לחתור לשלום אתו, שלום שישם קץ למלחמות ויתן בטחון. מדברים כאן כאילו רק אנו קובעים את גורל האזור ואת גורל העולם.

אנחנו רואים את שורש הרע במדיניות הממשלה, שהחליטה להרחיב גבולות וליצור עובדות מוגמרות חד-שות בשטחים הכבושים. הממשלה החליטה על הר-חבת הסיפוח באזור ירושלים, במעלה-אדומים. והת-נחלות ללא אישור הממשלה, מאמציהם של הקיצונים בליכוד ובמפד"ל לכפות קו עוד יותר קיצוני של קו-לוניאציה — אלה דברים שאפשר להגדירם כהוספת חטא על פשע.

אתמול צפו רבים במישר הטלוויזיה "מוקד" בווי-כוח החברי והמשפחתי בין השר עופר הנחשב ל"יו-נה" ובין חברי-הכנסת בן-מאיר הנחשב ל"נץ". וה- "יונה" אמרה ל"נץ": אני בעד התנחלות ברמת-הגור-לן, בפיתחת-רפית, בבקעת-הירדן, ואני הי"ונה" הע-

מבין שאין טעם לדבר הזה. מי הוא העובד שגר עם משפחתו בירושלים ויעבוד במעלה-אדומים במרחק 14 ק"מ, ישאיר את משפחתו בירושלים ויבחר לגור ב"23 מ"ר לבד עם שני חברים, כאשר הוא תוך חצי שעה יוכל לשוב למשפחתו? אם לא יקימו שם מגורים למשפחות, אין שום סיכוי להקים ישוב או השתכנות.

לכן קרה מה שקרה, ויש להצטער על כך, וה-דבר הגיע לאן שהגיע. חברי אותו גרעין — ואני חר-שב שיש לברך את האנשים האלה על האידיאליזם שלהם, על הרצון שלהם להתנדב ועל רוח הציונות שלהם — לאחר שפנו הלוח ושוב, לאחר שעל בסיס ההחלטה של ועדת ההיגוי הממשלתית התפתרו אנ-שים מעבודה שהיתה להם, כי אמרו להם שתוך ימים ספורים הם יכולים לעלות למקום באישור הגורמים המוסמכים, והנה אומרים להם שיהיה שם מחנה עבר-דה זמני, "רווקאדה" — הרי שנואשו והלכו ביום ראשון וניסו להקים שם ישוב. הם הביאו בתים בכור-חות עצמם, במימון שלהם, דבר שהראה, לפי דעתי, את הרוח הטובה ומידת הרצינות והיכולת של הא-נשים האלה.

אני רוצה לדבר עכשיו לגבי העתיד, כי זה מה שחשוב. אני מבין שביום ראשון, לאחר שהדבר הגיע לממשלה, קיבלה הממשלה החלטה, ואני מקווה — וכך אני רוצה לקוות — שתיקנה את המצב. הממ-שלה לא קיבלה את הפירוש של שר השיכון שה-כוונה למגורי עובדים בלי משפחות ולמחנה עבודה זמני, אלא חברה נטו לקבל את ההנחה שמדובר-כאן על הקמת ישוב ממש עם המשפחות ועם מבני ציבור. בלי מבני ציבור אי-אפשר לגור במקום. גן-ילדים, בית-ספר, מרפאה וצרנייה, אלה הם מבנים אלמנטאריים שאי-אפשר לגור במקום בלעדיהם. אלא-אם מדובר במחנה עבודה שבארץ אין בו צורך, כי אין המדובר בפועלים מחוץ-לארץ, פועלים מיוגוסלאביה, שבאים לעבוד שישח חודשים.

אם הכוונה היא זו שבאה לידי ביטוי בהחלטת הממשלה ביום א', זה מה שצריך לעשות; צריך לב-נות שם ישוב. כיוון שאני שומע נימות אחרות, ני-מות צורמניות, אני רוצה לשמוע כאן את הדברים באופן ברור. צוטט מפי שר המסחר והתעשייה — ויתקן אותי השר אם אני טועה — שאמנם החליטה הממ-שלה על משפחות, אבל רק "משפחה קלה". אני לא שמעתי מושג זה מעולם.

שרי-המסחר והתעשייה ה. בר-לב:
לא אמרתי זאת.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
אני שמעתי זאת ממקור בתוך הממשלה. אבל אם אתה אומר שלא אמרתי, אני מקבל זאת. אינני יודע מה זו "משפחה קלה" ומה זו "משפחה כבדה", ואת מי שוקלים. משפחה זו משפחה. וצריך לאפשר למש-פחות עם ילדים לגור במקום.

בסוף דברי ברצוני להביע פליאה ומשאלה. יש בינינו ויכוח בנושא ההתנחלות. דעתנו ידועה. דעתנו היא שיהודה ושומרון הם חלק אינטגרלי ממדינת ישראל וצריכים להישאר במדינת ישראל. דעתנו היא שצריך להתנחל בכל מקום. ועל כך יש ויכוח. אבל

אשמה, אבל במשך חודשים ניהלו תעמולת זוועה ועשו ליניץ' בעתונות ובראדיו.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אילו זה היה ברוסיה, המשפט בוודאי היה נגמר אחרת.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

היתה שביתת-רעב של העצורים המינהליים. במשך זמן ארוך יושבים עשרות רבות של עצורים מינהליים, עד היום הזה, ללא משפט, ללא אשמה. ביום ב' שעבר הם הכריזו על שביתת-רעב לשבוע ימים, והיא הסתיימה ביום ב' השבוע. לא די שמחזיקים אותם במעצר אדמיניסטרטיבי כל כך הרבה זמן, אלא גם התנפלו עליהם בכלא שכם עשרות סוהרים וניסו להאכילם בכוח עד כדי כך שיש ביניהם פצוץ עים, בתוכם ד"ר פרחאן אבו-ליל משכם, אחד האי-שנים הטובים ביותר של העם הפלשתינאי, שאותו נצי-טרך, כמו עם אחרים, לנהל משא-ומתן על חיים משור-תפים. הוא נפצע ברגלו כאשר ניסו להאכילו בכוח. לאחר מכן הוסיפו חטא על פשע. באמצע ערב תת-הרעב, באמצע הלילה, לקחו 5 עצורים וביניהם שלושה מנהיגים קומוניסטיים וזרקו אותם מעבר לגבול ללבנון — עצורים מינהליים, בזמן שביתת-רעב.

אהוד אולמרט (הליכוד):

מה זה קשור למעלה-אדומים?

היו"ר ב.צ. קשת:

חברת-הכנסת וילנר, לתשומת-לבך: שכם הולכת על חשבון מעלה-אדומים.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אני רוצה להראות ולהוכיח שמעלה-אדומים אינו דבר נפרד מכל הפוליטיקה של הממשלה. אני כבר לא מדבר על הרס בתים, על בארבראיות זו, הנוגדת את אמנת ז'נבה. יש גם נסיון פוליטי לכפות על תושבי הגדה המערבית שוב את הממלכה ההאשמית בכל מחיר. וזוהי הסיבה להרבה צעדים שעושה הממשלה. אבל כאשר רואים שהמצביות הפוליטית אינה הולכת בכיוון זה, אחרי רבאט ומאורעות אחרים, כאשר נש-מעם קולות יותר ריאליסטיים גם בקרב המפלגות של הממשלה — אז מצהירים הצהרות על ברית צב-אית עם אמריקה נגד העמים הערביים ונגד ברית המועצות. כל אלה לא צעות מדיניות הרפתקניות, לא פאטריוטיות. הפאטריוטיסם הוא במאבק לכך שנצי-ליח להגיע לשפה משותפת ולשלום עם העמים הער-ביים ואז נוכל באמת לחיות לבטח בארץ הזאת כמי-דינה ריבונית.

אין ממשלה ראויה לשמה בארץ הזאת, אין הנ-הגה ראויה לשמה. שר-החוץ יגאל אלון, ה"סוציאליסטי" מאחדות העבודה, מכריז בבירת גרמניה המערבית בון, שישראל חזקה וזה האינטרס של העולם החפשי כולו. "העולם החפשי" — זה של קלגסי הדמים בצ'ילה, בספרד הפאשיסטית, באורוגוואי, הקולונלים ביוון, הפא-שיסם ששלט 50 שנה בפורטוגל, מארגני מלחמת וייטנאם וקאמבודיה.

היו"ר ב.צ. קשת:

חברת-הכנסת וילנר, אני לא אפסיק אותך, אבל בר-צוני רק להעיר את תשומת-לבך שלמעלה-אדומים לא תגיע.

ליתי את ההצעה של הקמת אזור תעשייתי במעלה-אדומים.

כל המדיניות הזאת היא קיצרת ראות, חסרת תו-חלת ובלתי-אחראית מבחינה לאומית. זוהי חבלה בש-לום עליידי התגרות באמצעות יצירת עובדות מוג-מרות. והחבלה בשלום עלולה להביא מלחמה חדשה. יש כאלה שמצפים לה, כנראה, כדי לתקן את תו-צאות מלחמת אוקטובר, ומכינים הכל לקראתה באורח קדחתני. הם חושבים שכלל שיטפפו יותר ויותר מהר, כן יורחבו הגבולות, ויהיה סיכוי גדול יותר לחיסול קיומו הלאומי של העם הערבי הפלשתינאי. אולם העו-לם והאזור אינם משולים בימינו ל"שכנות חאפ".

מתוך רגש אחריות לגורל העם והמולדת אנו חו-רים ומוזהרים מפני אשליות ראקציוניות אלו. אנו מו-הירים כי מי שעלול להינזק מכל תכניות ההתפשטות הללו ומיצירת העובדות המוגמרות הוא קודם-כל עם ישראל. עכשיו יש תנאים לשלום, תנאים שכמעט הפ-כו לקונסנסוס בין-לאומי. וקוויים היסודיים של תנ-אים אלה הם: נסיגה לקווי ה-4 ביוני 1967, הכרה בריבונות ובשלמות הטריטוריאלית של כל המדינות, לרבות מדינת ישראל, כיבוד הזכויות של העם הערבי הפלשתינאי להגדרה עצמית ולהקמת מדינה עצמאית בצד מדינת ישראל, ופתרון צודק של שאלת הפלי-טים, בהתאם להחלטות האו"ם. תנאים אלה הם התנ-אים הטובים ביותר שיכולה להשיג מדינת ישראל. מלחמה חדשה, שמדיניות הממשלה והליכוד תהיה אח-ראית לה — ויהיו תוצאותיה הצבאיות המיידיות אשר יהיו — עלולה להביא לאבדן ההזדמנות ההיסטורית הנוכחית לשלום. אחריה לא תשיג ישראל תנאי שלום טובים יותר, אלא גרועים יותר.

מעלה-אדומים היא דוגמה למדיניות כוללת של מני-עת הסדר שלום, של סיפוחים והתפשטות טריטורי-אלית. אבל זוהי רק דוגמה אחת. באותו זמן מנהלת הממשלה מאבק בכל האמצעים נגד אותם כוחות בגדה המערבית וברצועת-עזה אשר מוכנים לשלום עם יש-ראל על בסיס של צדק. המעצרים המינהליים של קומוניסטים ודמוקראטים אחרים מן החזית הלאומית הפלשתינאית, הדוגלת בשלום עם ישראל, הם המשך קו של חבלה בשלום. עלילות כזב מפצצים בעתונות ובאמצעי התקשורת על מה שנעשה בשטחים הכבו-שים. הקומוניסטים וחזית השיחרור הפלשתינאית שם, אלה הם אירגונים פוליטיים מובהקים, הרוצים בשלום עם ישראל, אבל לא רוצים בכיבוש. מארגנים נגדם משפטים מבויימים.

במשך חודשים כתבו בעתונות והעבירו באמצעי התקשורת ידיעות על משפטו של המנהיג הקומוניסטי ברגותי שנאשם במעשי ריגול, רחמנא ליצלן. והנה עובדה שהוא יצא זכאי אפילו בבית-משפט צבאי.

אהוד אולמרט (הליכוד):

זה רק מוכיח את ההיפך ממה שאתה רוצה לט-עון, שלמרות כל ההשמצות שלהם יש בישראל משפט צדק.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
היוצא מן הכלל הזה מוכיח על הכלל ההפוך. אפילו בית-משפט צבאי נאלץ לשחרר אותו ולזכות אותו מכל

— הצעה לסדר-היום (וילנר, קשת, פעיל, אולמרט, שובל, הורביץ, גרופר) —

(קריאה: אבל לשכב על הכביש בשטחים מותר?
איוו אסכולה זו?)

אני אומר בריש גלי כי אין להתיישב בשטחים המוחזקים, ואם אתה רוצה, אגיד את ה"לאו" הזה מאה אלף פעם.

(קריאה: מה על הכבישים?)

אני יודע שהאסכולה שאני מייצג אין לה סיכוי גדול לזכות ברוב גדול בכנסת הזאת.

אהוד אולמרט (הליכוד):
בשום כנסת, אל תשלה את עצמך.

מאיר פעיל (מוקד):

אתה יודע מה? אל תהיה נביא ואל תנבא מה יהיה. עם המדיניות שאתה מייצג אתה יכול להיות רק נביא של שואה. לכן מוטב שתשב בשקט.

אהוד אולמרט (הליכוד):
לרוב המכריע של העם יש שכל הרבה יותר בריא.

מאיר פעיל (מוקד):

אינני יודע מה חושב הרוב המכריע של העם, אבל התבונה שאתה מייצג פה היא תבונה של הבל.

אהוד אולמרט (הליכוד):
— — — של מאנדאט אחד?

זלמן שובל (הליכוד):
אבל כבר היו בחירות.

מאיר פעיל (מוקד):

ברור לי שדיון כזה, אף שאני יודע מה כנסת זו מסוגלת להחליט, יש סיכוי שיביא את מדינת ישראל לכלל בירור, לכלל חשיבה לטווח ארוך, ואינני מאמין שמדינה יכולה לפעול בנושא חשוב זה בלי מדיניות לטווח ארוך ומבלי שהכנסת תחשוב על כך. אני מעריך שגם בכנסת הנוכחית, אם נילאץ להעמיק חשבון לטווח ארוך, סופן של המתינות והתבונה שתתגברנה על היצר. לכן אני דורש דיון במליאת הכנסת שבו תידונה ותוצגנה תכניות במלואן למען לא ייעשו דברים מתחת לשולחן.

עתה לפרשה הקונקרטית של מעלה-אדומים. אין להתיישבות האזרחית במעלה-אדומים חשיבות צבאית כלל ועיקר. במצב הנוכחי, אני מדגיש, שבו אנו מקיימים שליטה בשטחים המוחזקים, אם יחליט צה"ל כי מעלה-אדומים מים הוא שטח חיוני להגנת ירושלים ממזרח — ולפי השכלתי הצבאית הצנועה הוא אכן חשוב — הוא יציב שם צבא, וכן גם במקומות אחרים, ויגן על ירושלים באופן מצויין. 3.5 או 4.25 מפעלי תעשיה, אשר חצי מהם ימומנו מתקציב הבטחון, ועוד שכונה של מתיישבים לא יגנו על ירושלים. את זה צריך לעשות צה"ל. אין שום נימוק צבאי המצדיק איוו שהיא התיישבות יהודית במעלה-אדומים.

יגאל הורביץ (הליכוד):
זה נכון על כל מקום בארץ.

ספח גרופר (הליכוד):
יוסי, צריך לרדת מהגולן.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
כל זה קשור — מדיניות של כוח חוך הישענות על נאט"ו.

הצוות רבין-פרס-אלון חוטא בכל אותם חטאים שחטא הצוות מאיר-דיין-גלילי, כאשר החוליה המקשרת היא גלילי. יש לו אותן קונצפציות פוליטיות מופרכות שעלו כל כך ביוקר לעמנו במלחמת-אוקטובר. יש צורך בשינוי יסודי במדיניות. הכרחי לכנס במהירות את ועידת ז'נבה לפתרון כולל של הסיכסוך, לכינון שלום צודק ויציב; להפסיק את כל הפעולות במעלה-אדומים וכל פעולה של יצירת עובדות מוגמרות בשטחים הכבושים.

אתמול בישיבת סיעת המערך אמר השר ששיטתו — אני מצטט מהעתון "על המשמר": "ההתנחלות של אנשי 'גוש אמונים' מיום ראשון, 2 לחודש, נושאת אופי מדיני פרובוקאטיבי. המטרה הראשונית של המעשה היא ליצור מתיחות ולזרוע מבוכה ערב בואו של שרי-החוף קסינג'ר לאזורנו."

אני שואל את השר ששיטתו ואת חברי הממשלה כולה: האם עצם ההחלטה של הממשלה לספח את אזור מעלה-אדומים לירושלים המסופחת בחלקה אינה אקט מדיני פרובוקאטיבי נגד השלום, וכן ביזבוז אמצעים עצומים לעניין אשר לא יקום ולא יהיה ואשר מוסיף על כף המאזניים עוד טיפות בכיוון של מלחמה ולא של שלום?

באותו זמן מקצצים את הסיוע לנזקקים ביותר, נזקקי הסעד, גוזלים ארוחות מילדים בבתי-הספר, מקצצים בשירותי החינוך והבריאות.

בסיכומי של דבר אנו תובעים דיון בכנסת על-מנת להחליט הן נגד האנרכיסטים הלאומניים הקיצוניים מ"גוש אמונים" והן נגד המדיניות של התפשטות טריטוריאלית הנקוטה בידי הממשלה. על הכנסת להחליט החלטה מפורכת וריאליסטית על שלום שרק הוא יבטיח קיום ובטחון למדינת ישראל.

היו"ר כ.צ. קשת:
רשות הדיבור, באותו נושא, לחברי-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מוקד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מעלה-אדומים הוא פרט, אמנם חשוב מאוד, במכלול מדיניות ההתיישבות האזרחית בשטחים המוחזקים. אולם אני נועקתי להציג את עניין מעלה-אדומים על סדר-יומה של הכנסת מאחר שאני חושב כי הגיע הזמן שהכנסת תדון, כפורום פומבי, ותקבע מדיניות של התיישבות בשטחים המוחזקים ולא תשאיר את הדבר רק בידי הממשלה, או מה שיותר גרוע — להחלטותיה של לשכת מפלגת העבודה, בין במתכונת של תורה שבעל-פה, ובין במתכונת של תורות מתורות שונות בכתב בנוסח "מסמך-גלילי", "תכנית-אלון" או כל נוסח אחר, ידוע ושאינו ידוע. אני חושב כי הכנסת הוכיחה חולשה חמורה בכך שלא הצליחה לגייס אומר ולדון על מדיניות ההתיישבות בשטחים המוחזקים או לפחות על הממשלה להציג מדיניות כוללת בעניין זה לפני הכנסת. אני יודע כי בדיון על נושא זה יהיה בכנסת ויכוח חריף, אינני בטוח שדווקא האסכולה שאני מייצג לפני הכנסת, הגורסת כי אין להתיישב בשטחים, היא שתתקבל.

מאיר פעיל (מוקד):

ההתיישבות בכלל היא רעיון ציוני-פוליטי, לא צבאי, ולרוב גם לא כלכלי. אין להתיישבות במעלה-אדומים שום הצדקה כלכלית. סקר שהוזמן, אם איני טועה, על-ידי משרד המסחר והתעשייה או על-ידי הממשלה, כדי לקבל תמונה סטטיסטית על-אודות העובדים המועסקים בירושלים במפעלי תעשייה, גילה, עד כמה שאני יודע, כי בירושלים 80% מן העובדים במפעלי התעשייה הם פועלים ועובדים מירושלים המזרחית ומהשטחים המוחזקים ביהודה ובשומרון. אין, איפוא, צורך אקוטי להקים בירושלים מפעלי פיתוח. בכרמיאל יש; במצפה רמון יש. במעלה-אדומים אין צורך כלכלי אקוטי, פרט ל"מתלהבניק" החדש, יהודה בן-מאיר ואחרים.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):

מה חדש? לא הבנתי, חברי-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מוקד):

"מתלהבניק".

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):

אתה מתלהב.

מאיר פעיל (מוקד):

יש להתיישבות זו רק מגמה פוליטית, כמו לרוב מעשי ההתיישבות. התירוץ הצבאי והכלכלי איננו אקוטי.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):

לפני רגע אמרת שההתיישבות הציונית היא פו-ליטית. עכשיו אתה אומר שזה לא טוב מנימוק פו-ליטי. אינך מרגיש שאתה סותר את עצמך מיניה וביה? עשית זאת פעמיים בדקה אחת.

מאיר פעיל (מוקד):

אינני סותר את עצמי. הוויכוח איננו צבאי; הווי-כוח איננו כלכלי. הוויכוח, חברי-הכנסת בן-מאיר, הוא פוליטי.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):

חשבתי שזה היסטורי.

אליעזר שושטק (הליכוד):

ומה החסרון בזה?

מאיר פעיל (מוקד):

המתן.

אהוד אולמרט (הליכוד):

המדריגה יכולה להתקיים בלי — — —

מאיר פעיל (מוקד):

יפה מאוד.

חיים קורצו (הליכוד):

חבל מאוד שהתחלת, אבל אפשר להמשיך.

מאיר פעיל (מוקד):

אני יודע שיש כאלה המצטערים שהתחלתי, אבל הלוואי שיהיו כמוני כאן עשרים-שלושים, למען תס-בלו עוד יותר, וסוף סוף תנצח התבונה את הרגש.

פסח גרופר (הליכוד):

או מדינת ישראל לא תהיה קיימת אם יהיו עוד כמוך.

(קריאה: אין אסון אם יהיה כאן חלק אמ-נותי. איש לא יצטער על כך.)

היו"ר ב.צ. קשת:

חברי הכנסת, איננו עוסקים כעת בבחירות, נא לאפשר לנואם להמשיך.

(חברי הכנסת א. שוסטק קורא קרי-את-ביניים)

יגאל הורביץ (הליכוד):

יש ששטחים שאתה התחלת; יש כאלה שישמחו כשתגמור.

מאיר פעיל (מוקד):

אין שום רבוחא בכך שאדם מחשיב את עצמו. הראיה היא חברי-הכנסת שוסטק עצמו. אינך מצטיין, חסיד-חלילה, בענווה יתירה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

"פיספסת".

מאיר פעיל (מוקד):

להתיישבות זו יש רק מגמה פוליטית. הוויכוח הוא פוליטי, ועניינו הוא גורלה של ירושלים. מה רוצים אלה שההתיישבות או ההתנחלות במעלה-אדו-מים חביבה עליהם? הם רוצים לסתום או לחסום כל אפשרות של הידברות על גורלה של ירושלים המזרחית, או על חלק ממנה, או על אופציה כל שהיא לגביה. זה הוויכוח.

חיים קורפו (הליכוד):

אמת וצדק.

פסח גרופר (הליכוד):

תציע להחזיר את ירושלים.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אתה רוצה לדבר על ויתורים בירושלים. מה אתה עושה את כל העקיפות האלה? דבר לעניין.

(חברי הכנסת י. כהן קורא קריאת-ביניים)

היו"ר ב.צ. קשת:

חברי-הכנסת אולמרט, אתה יותר מדי פעיל בשעת נאומו של חברי-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מוקד):

וניחא, לו היית גם חכם.

פרוייקט זה, של מעלה-אדומים, הוא משגה פו-ליטי חמור ביותר העלול לסבך אותנו בכל הידברות שתהיה, אם תהיה וכאשר תהיה.

(חברי הכנסת י. כהן קורא קריאת-ביניים)

לא.

(קריאות-ביניים)

למה שאני אהנה? אני בוכה כשאני רואה לאן מגיע השוביניסם הישראלי היהודי. כאן צריך לבכות, לא ליהנות.

איתן לבני (הליכוד):

את זה אני שומע מאחד שתפס את אדמות שייך-מוגיס?

(חבר-הכנסת י. הורביץ קורא קריאת-בנייים)

מאיר פעיל (מוקד):

תודה רבה, עם "ארטיק" ביד.

פרוייקט זה הוא משגה פוליטי חמור ביותר העלול לסבך אותנו בכל הידברות, בין עם כל גורם פלשתיני שהוא ובין עם ירדן. ההתנחלות במעלה-אדומים, אם תצליח — והלואי שלא תצליח — היא גורדין בטוח של מלחמה בכל ההתפתחות של יחסי ישראל עם העולם הערבי שממזרח לה.

פסח גרופר (הליכוד):

נביא חדש בישראל.

מאיר פעיל (מוקד):

זו אינה נבואה. זה יקרה.

החלטת הממשלה במעלה-אדומים היא טריק מעניין מאוד של ממשלה חלשה ונבוכה. היא נסיון לעשות כוונתי חן כלפי חובבי הסיפוח — אם קוראים טוב את ההחלטות — תוך פיוס אלמנטים שבכל אופן רוצים להידבר.

יגאל הורביץ (הליכוד):

בוז אתה צודק.

מאיר פעיל (מוקד):

החלטות הממשלה בעניין מעלה-אדומים הן דוגמה לכך שהמערך, במוידי, — אף שהוא טוען לכתר הלוחם בחזית הראשונה נגד הליכוד והלאומנות הישראליה המתחדשת — אינו, במוידי, הוא מעודדו. איך? אביא דוגמה, אקח משפט אחד. מאי משמע מעלה-אדומים תותר לאלה אשר תעסוקתם היא במעלה-אדומים? מאי משמע מגורים, שואל את עצמו יהודי כמוני. האם גם לערבים?

יגאל הורביץ (הליכוד):

שאלה רצינית.

מאיר פעיל (מוקד):

הלא הערבים יהיו הפועלים העיקריים שם, בסופו של דבר, על-פי המתכונת הציונית של הליכוד.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אתה מסלף ביודעין. אנשי גרעין ההתנחלות, שהם מאות אנשים, מוכנים לבוא לשם ולעבוד. אתה רוצה שיבואו לעבוד שם ערבים כדי שתוכל לטעון את הטענות המסולפות הללו.

מאיר פעיל (מוקד):

יש לי כבר "רופא פסיכיאטר" חדש שיודע גם מה אני רוצה. תודה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אתה זקוק לו.

זלמן שובל (הליכוד):

אם יש לך חדש, סימן שיש לך גם ישן.

מאיר פעיל (מוקד):

אני מנתח את החלטת הממשלה. כתוב שם: "בני-ייה למגורים במעלה-אדומים תותר לאלה אשר תעסוקתם היא במעלה-אדומים" ואני שואל: האם גם לערבים? אולי זה פרוייקט נפלא המתכוון להגשים את תורת ספיר מלפני שנתיים, שלוש שנים, שגרסה כי אנחנו צריכים לעודד בניית פרוייקטים תעסוקתיים, תעשייתיים, חקלאיים בשטחים המוחזקים כדי להפנות כוח עבודה ערבי לעבודה במקומותיהם ולא בתחום הקו הירוק? כך זה נראה, לכאורה. צדק חברי הכנסת אולמרט שלא לזה התכוונו.

אהוד אולמרט (הליכוד):

זה פשוט פיטפוט.

מאיר פעיל (מוקד):

אני מבקש מליחה, אינני מוכן לשמוע שאדם כמוך יאמר לי כי מה שאני אומר זה סתם פיטפוט. בדוק בציציות שלך והבט בראי.

אהוד אולמרט (הליכוד):

זה כך, זאת בדיוק העובדה.

מאיר פעיל (מוקד):

שאלה שנייה שיכולים לשאול, ובצדק, חובבי הסיפוח למיניהם: אם מגורים, מדוע לא מגורים עם ילדים ונשים? ובצדק, לפי עניות דעתי, זה ההישג הגדול של "הסיוור האלים" שבוצע ביום א', 2 במארס 1975, בבוקר. הם הצליחו להשיג פירוש חדש מן הממשלה. בשבוע זה צצה פרשנות מטעם הממשלה האומרת: מגורים כן, אבל רק ביוני או ביולי. המגורים נועדים גם לנשים וילדים.

יגאל כהן (הליכוד):

למה לא?

מאיר פעיל (מוקד):

לא אמרתי כלום. אני מנתח מה קרה השבוע. אתה אומר: למה לא? ואני אומר: אינו לנו מסתבר שכן. הרי לכם עוד סיבה שהביאתני לצעק בכי נסת בראותי בעליל איך נסחפים ימינה אלה הטונים שהם עומדים בחזית המאבק נגד הימין.

פסח גרופר (הליכוד):

איפה זה ימינה?

מאיר פעיל (מוקד):

לעינינו מתחוללת דינאמיקה מעניינת מאוד, ועל ההיסטוריונים בעתיד יהא לנתח איך אלה המאוגדים כיום במערך מנהלים מדיניות פחדנית וחסרת אומץ לב, המחזקת את ידיהם של אנשי הסיפוח, שמחוץ למערך, ואת חבריהם הסיפוחיסטים שבתוך המערך.

אם נוסיף לכל זה את העובדה המצערת, לדעתי, שבתקציב השנה הבאה עלינו לטובה, אני מקווה, שנת 1975, מושקעות 430 מיליון לירות ישראליות בנושא הנקרא "היאחזויות בשטחים" — כך בצינעה, בעמוד צדדי — התמונה של מדיניות ממשלה זו תתבהר עוד יותר.

ואני אומר: מדוע לפעול מתחת לשולחן? עמדו באורח גלוי — ואני אומר זאת לממשלה, לקואליציה

טיים: "מחליטים: א. לאשר את המלצות הצוות הבין-משרדי, בראשותו של היועץ המשפטי לממשלה: 1. אזור התעשייה ימוקם במעלה-אדומים; ב. 3. תיכנן האזור ייעשה בהתחשב בצרכי הפיתוח העירוני והתעשייתי של ירושלים, בתיאום עם עיריית ירושלים. 5. בנייה למגורים תיועד לאנשים אשר תעסקתם היא באזור מעלה-אדומים."

בישיבת הממשלה ב-2 במרס השנה סיכם ראש הממשלה כדלקמן: "החלטת הממשלה תבוצע כרוחה וכלשונה. יוקם מחנה ובו יגורו אנשים אשר תעסוקתם במעלה-אדומים. בהחלטת הממשלה אין איסור על מגורים של בעלי משפחה, לא בשלב של בניין תשתית ולא בשלב עבודת הקבע במפעלים שיוקמו במעלה-אדומים. אין עדיין החלטה בעניין מי ומי יעבדו ויגורו באזור, אך גרעין ודאי שאינו פסול."

בדבריהם כאן העירו חברי-הכנסת אולמרט וגם חברי-הכנסת בן-מאיר כאילו אני התנגדתי להחלטות הללו ואפילו נתתי, כביכול, ידי להכשלתן.

מאיר פעיל (מוקד):

אין לך מה להתבייש בזה, הלואי וזה היה נכון.

שר-המסחר והתעשייה ח. ברילב:

כבר בקריאת-ביניים הערתי שאין הדברים כך. חברי הכנסת האלה, אם הם באמת מתעניינים לדעת מה היא דעתי, קודם שהם עולים על דוכן הכנסת ומתייחסים הערה כזאת, הייתי מייצץ להם לבדוק.

אשר להערות של חברי-הכנסת בן-מאיר, כאילו אני מצאתי סיווג חדש להגדרת משפחות — משפחה קלה —, אני רוצה להבהיר כאן בדיוק מה קרה: השיתופיות במונח כזה בקונטקסט אחר. ביום הראשון השר עופר ואנוכי נפגשנו עם נציגי אלה שניסו להתחיל והסברנו להם בדיוק את מדיניות הממשלה, ובכך לל זה שאין איסור להעלות משפחות לשם כאשר התנאים יאפשרו זאת. בין היתר נשאלתי: מה יהיה על משפחה שיש לה ארבעה ילדים בגימנסיה? תשובתי היתה: מאחר שאתם אומרים שיש כ-600 אנשים המעוניינים לעלות לשם, וברור שבשלב הראשון לא יהיה מקום לכל ה-600, טוב תעשו אם ראשוני העולים לשם לא יהיו משפחות מטופלות בילדים אלא משפחות קלות יותר. אם כן אני חושב שההערה הזאת סבירה ביותר והיא נאמרה בקונטקסט שונה מזה שחבר-הכנסת בן-מאיר העלה לפני הערתי.

רבותי, חברי הכנסת, בשלב הראשון אחרי החלטת הממשלה בנובמבר הוטלה האחריות לפרויקט על מינהל מקרקעי ישראל והחל מן ה-1 באפריל 1975 — דהיינו, מראשית שנת התקציב החדשה — יהיו מופקדים עליו המשרדים הנוגעים בדבר: משרד המסחר והתעשייה בכל הנוגע לפיתוח התעשייתי ומשרד השיכון כאשר לדור לעובדים. בשלב הראשון של הכשרת התשתית התעשייתית נכלל יישור של 600 דונאם, סלילתו של כביש, הנחתם של קווי חשמל, טלפון, מים ומעברי ביוב. לצורך זה יועד במסגרת תקציב משרד המסחר והתעשייה סכום לא גדול, אך מספיק, של 10 מיליון לירות.

סיוע הממשלה שיינתן למפעלים העתידיים לקום במקום יהיה זהה לזה הניתן באזור פיתוח א'. מובן

— מול הציבור. הבה נתייצב מול הציבור, נתווכח, נדון ונחשוב על העתיד הקרוב ועל העתיד הרחוק. שיהיה לכם האומץ לא לעבוד בשיטות של מדיניות מתחת לשולחן, שעניינה אמנם בבחינת עוד עץ ועוד דונאם, אבל הפעם — נגד עצמנו. הבה נפשיל שר-ווליס, נדון על הבעיה בפומבי ובאומץ-לב ויידע העם היושב בציון כי יהא המעשה ככל שיהא, הכנסת היא שהחליטה עליו.

ספח גרופר (הליכוד):

החליטו כבר.

מאיר פעיל (מוקד):

אם תחליטו להתיישב שם ובמקומות אחרים זה יהיה אסון, לדעתי, אבל לפחות נדע מי אחראי עליו. אבל אם דעתי ודעת חברי — ואנחנו במיעוט בוויכוח נוקב זה — תשכנע כמה מכם עד שתפשוטו במעשיכם ותחליטו החלטות יותר מתונות, אולי תחליטו הכנסת, סופה שתביא להתמתנות ולתבונה ביחסי ישראל-ישראל.

היו"ר ב. צ. קשת:

רשות הדיבור לשר המסחר והתעשייה, לתשובה.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
תקראו את ירמיהו.

זלמן שובל (הליכוד):

חברי-הכנסת נסים אליעד, ירמיהו לא מטבירה, מה אתה רוצה?

מאיר פעיל (מוקד):

את תפקיד נביא השקר לקח על עצמו הליכוד וזה לק מן המפד"ל.

היו"ר ב. צ. קשת:

אנו עומדים בפרשת מעלה-אדומים ולא בפרשת ירמיהו.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

תקרא מה שאמר חבקוק על אלה הרוצים לשלוט על זרים.

ירידה בארי (הליכוד):

חברי-הכנסת נסים אליעד, בוקה ומבולקה.

שר-המסחר והתעשייה ח. ברילב:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, סביב סוגיית מעלה-אדומים קיימות, לדעתי ולצדדי, לא מעט אי-הבנות, חלקן שבתום לב וחלקן שלא כל כך בתום לב. מכל מקום אין בעירפול ובחוסר הבהירות כדי להעיל לפיתוח של מעלה-אדומים. הממשלה גורסת באורח חד-משמעי שירושלים זקוקה לאזור תעשייה נוסף, מאחר שאין להשתית את פיתוחה וקידומה של הבירה רק על יסודות שירותיים, תירותיים ואקדמיים. נוכח היעדרן של קרקעות מתאימות לתעשייה בתחומי העיר ולאחר שנבחנו 4 אלטרנאטיבות הועדפה האפשרות של מעלה-אדומים.

ברשותך, אדוני היושב-ראש, אצטט כעת מתוך החלטת הממשלה בעניין, כפי שנחקלה בישיבתה ביום 24 בנובמבר 1974. ואני מצטט את הקטעים הרלבאנטיים:

לא זו בלבד שבקרב חברי הסיעה הגדולה בכנסת יש חילוקי-דעות עמוקים בשאלת מעלה-אדומים, אלא מת-ברר לנו מתוך דיון זה כי חילוקי-הדעות קיימים גם בקרב חברי הממשלה.

ולא רק חילוקי-דעות רעיוניים יש בין חברי הממשלה, דבר שהוא לגיטימי בהחלט, אלא השרים חלוקים בדעותיהם מה היא החלטת הממשלה בנדון. כל אחד מפרש אחרת את ההחלטה של הממשלה, וכתוצאה מכך יש דעות שונות בקרב השרים כיצד לבצע את ההחלטה.

אסתפק בכמה ציטוטים מדברי השרים, מתוך עתון "דבר", בישיבת סיעת המערך מאמש. שר-השיכון מר אברהם עופר אומר: "לא היתה החלטת ממשלה על ישוב במעלה-אדומים אלא על אזור תעשייה ומגורים לעובדים בו". סגן ראש הממשלה ושר-החוזק מר יגאל אלון אומר: "חבל כי ההחלטה על מעלה-אדומים לא נתקבלה לפני כמה שנים, שכן הקמת ישוב יהודי במקום הזה מוסיפה לבטחונה של ירושלים". שר-הבי-ריאות מר שם-טוב אומר: "החלטת הממשלה נבעה משיקולים עיוניים-תעשייתיים ולא מגימוקים בטחוניים. הממשלה לא החליטה להקים במקום התנחלות ליישוב". ואילו השרים מר יעקבי ומר הלל שללו את פירושו של השר מר שם-טוב. ושוב, השר מר בר-לב מביע את דעתו כי "פירוש החלטת הממשלה הוא שיהיה ישוב במעלה-אדומים, אולם המגורים מיועדים רק לאלה שיעבדו במקום". ושוב שומעים אני את דעתו של שר-העבודה מר ברעם: "היתה הצעה לה-קים ישוב רגיל במעלה-אדומים, אולם הצעה זו לא הועלתה כלל להצבעה, וההחלטה המחייבת היא על הקמת אזור תעשייה עם מגורים לעובדיה". עד כאן הציטוטים.

נשאלת איפוא השאלה כיצד ייתכן להסיר מסדר-היום נושא כה חשוב וכה חיוני, אשר אין ספק שהוא מעסיק את מרבית דעת-הקהל בארץ ואשר קיימת בו מבוכה רבה בשאלה כי יסודית? מה היא בעצם החלטת הממשלה בעניין זה? ברור כי נושא מעלה-אדומים טעון דיון נוסף והבהרה, והממשלה חייבת להחליט בעניין החלטה חד-משמעית שאינה משתמעת לשתי פנים. כל זה מחייב דיון מעמיק בנושא, מתוך ראיית כל האספקטים, הבטחוניים והמדיניים. ואם אין מקום לקיים דיון כזה במליאת הכנסת, חייבים לקיים דיון כזה בוועדת החוץ והבטחון.

אני מציע להעביר את הנושא לוועדת החוץ והבטחון.

היו"ר ב. צ. קשת:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת שובל, להצעה נוספת.

זלמן שובל (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, "ירושלים — ערב" בים סביב לה. לא התנגדות של ערבים היא המונעת התנחלות במעלה-אדומים, אלא התנגדות יהודים היא הסיבה לעיכוב. הציונות במדינת ישראל נמצאת במח"תרת". אלה דבריו של שר בכיר בממשלת ישראל.

כשהמשלחת של גרעין מעלה-אדומים היתה אצל שר-השיכון מר עופר, שמשום-מה ביכר לא לחיות נוכח בדיון הזה היום, הוא אמר להם שיש לו דברים

מאליו כי סיוע מרשים זה באזור ירושלים קוסם לרבים, ואכן רבות הן הפניות אלינו להקמת מפעלים במעלה-אדומים; אולם בדעתנו להפנות לשם רק אותם מפעלים שיתרמו בצורה משמעותית לפיתוח הכלכלי של ירושלים, וזאת שלא על חשבון אזורי פיתוח אחרים. כמה מפעלים התואמים את הדרישות האלה נראים כבר בעין.

באשר לדיור, הרי אותה כבר השטח והוזמנו המבנים בבנייה טרומית לבנייתן של יחידות דיור, חדר אוכל מרכזי ומבני שירותים, בעלות כוללת של כ-4 מיליון לירות. בעוד חודשים מספר יתנוססו איפוא כל המבנים האמורים לתפארת.

מתיאור תמציתי זה מתברר ללא ספק כי ביישום החלטת הממשלה ומימושה לא חלה כל סחבת ולא התעכב דבר עד היום. אני בטוח כי גם בעתיד יתפתחו העניינים בקצב מניח את הדעת. אולם, חברי הכנסת, עלינו לדעת ולזכור כי הקמת מפעל תעשייתי או בניית דיור מתקבל על הדעת מחייבות זמן שאיננו נמדד בשבועות.

כנסת נכבדה, נסיון ההתנחלות היה לא רק צעד העומד בסתירה לחוק ולסדר הטוב, אלא היה גם מעשה פזיו ומיותר לחלוטין, שהממשלה — ואני מקווה שעל דעת הבית כולו — איננה יכולה להשלים עמו. הערתו של חבר-הכנסת פעיל כאילו נסיון ההתנחלות ביום א' האחרון זירו תהליכים ושינה החלטות ממשלה איננה עומדת במבחן המציאות. הדברים שאני אומר קעת כאן נמסרו למתנחלים גם לפני יום ראשון זה, גם עלידי השרים הממונים היום על ביצוע החלטת הממשלה. אין לא צורך ולא סיבה לזרוז את מעשי הממשלה ולהאזין בה. מפגינים לא יקדמו את יישובה של הארץ, ואל נהפוך לכן את מעלה-אדומים למעלה מחלוקת ומריבה.

ברצוני להדגיש כי מגוי וגמור עם הממשלה למנוע כל יצירת עובדות שהן שלא על-פי החלטותיה המוסמכות, וסמכותה של הממשלה בנדון אושרה, לא אחת, עלידי הכנסת.

אדוני היושב-ראש, אני מציע איפוא להסיר את סידרת ההצעות והדחופות מסדר-היום של הכנסת.

היו"ר ב. צ. קשת:

חברי הכנסת, לידעתכם: ההצעות שתבואנה עכשיו וכן ההצבעות תהיינה נפרדות לכל הצעה שיש מענו. דבר שני לתשומת-לב המציעים: קעת לרשותו של כל אחד עומדות חמש דקות בלבד. רשות להצעה נוספת לחבר-הכנסת אברמוביץ. הצעתו מת-ייחסת להצעתו של חבר-הכנסת אולמרט.

יהודה מאיר אברמוביץ (חזית דתית תורתית):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מציע להעביר את נושא מעלה-אדומים לוועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

תהיה העמדה לעצם הנושא כאשר תהיה, ברור הוא כי מדובר כאן בנושא חשוב ונכבד ביותר, שאין בשום פנים ואופן להסירו מסדר-היום.

קוראים אנו היום בעתוני הבוקר על הדיון הרציני שהתקיים אמש בסיעת המערך בכנסת — והנה,

חברי הכנסת, גם בלקסיקון המדיני שלי יש יותר מנוסחה אחת, יותר מפתרון אחד, לעתידם של יהודה ושומרון. אבל אינני מעלה על הדעת שום נוסחה ושום פתרון שלא יבטיחו שני דברים: (א) התמקמות צה"ל על קו הירדן; (ב) זכותו של כל יהודי לנוע באופן חפשי ולהתיישב בכל מקום בארץ-ישראל.

ולבסוף, אני רוצה להזכיר לבית הזה שהיה מי שדיבר במשך כל ימי חייו על "בכיה לדורות" כאשר נשאר במיעוט בעניין חברון. אני מקווה מאוד שהממשלה הזאת במחללה לא תגרום ל"בכיה לדורות" חדשה.

אני מציע על כן להעביר את ההצעה של חבר-הכנסת בן-מאיר לדיון בוועדה.

היו"ר ב. צ. קשת:

רשות הדיבור לחברת-הכנסת אלוני, להצעה נוספת.

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראשית דבר אני חייבת לומר שהייתי חברה בממשלה שעה שדנו בעניין ולא התנגדתי לתכנית כפי שהובאה וכפי שהוצעה בזמנה בממשלה. והנה היום יש לי רושם שאנחנו עדים לחוויה של פאראדוקסים, פאראדוקסים הן מצד המציעים מהמחנה הזה והן ממה שעשתה הממשלה מהצעתה המקורית.

רבותי, שמעתי את דבריו של יהודה בן-מאיר אתמול בטלוויזיה. אם אמנם הארץ כולה שלנו בזכות היסטורית ובזכות אלוהית והכול מגיע לנו, אם דין מעלה-אדומים כדין תל-אביב — הרי ששאלה לי: האם בארץ הזאת, בתל-אביב או צפונית לה, יכולה לקום קבוצת אנשים ולשבת ללא תיכנון, ללא רשיון ולהתנהל?

אהוד אולמרט (הליכוד):

במעלה-אדומים יש תיכנון, יש החלטת ממשלה.

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):

חבר-הכנסת אולמרט, היתה החלטת ממשלה והיה תיכנון לבנות את סביון. ובכל זאת חבר-הכנסת בן-מאיר לא בנה את ביתו בסביון קודם שהיתה לו תכנית באישור של ועדת בניין ערים וקודם שקיבל רשיון.

חבר-הכנסת יגאל הורביץ, אינני מבינה למה אתה מנסה בקושאן שלך. אדם שמרגיש שייכות ושהמקום הוא שלו איננו מנסה כל הזמן בקושאן ובתעודות הזהות שלו.

גאולה כהן (הליכוד):

את מנסה בתעודת הזהות של הערבים.

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):

מקור המחלוקת הוא בכך שאנשים כחבר-הכנסת בגין וכמוך באו לארץ הזאת כדי לכבוש את זכותם ואבי בא מאותו מקום כדי לממש את זכותו. מי שכרש את זכותו הוא צריך כל הזמן לנסה בקושאן שלו.

חיים קורפו (הליכוד):

איוז איוולת זו.

מנחם בגין (הליכוד):

מה ההבדל בין אביך ובניך?

יותר דחופים ויותר חשובים מאשר עניין מעלה-אדומים. אני מוכן להסכים שיש למר עופר דברים דחופים רבים ודברים חשובים רבים, כמו "עמידר". למר של, אינני רואה שהוא מטפל גם בעניין ההוא כל כך טוב. אני גם רואה שהוא שכה את עקרון האחר-ריות המיניסטריאלית שכה הרבה לדבר עליו. אבל, רבותי, אני בכל זאת רוצה לשאול איך נוהגת ממשלת ישראל בעניין הזה.

אינני מטיל צל של ספק בפאטריסטים של שר השיכון, גם לא בזה של שר הבריאות, גם לא בזה של שר הקליטה, ואפילו לא בכוונותיהם הטובות. אבל, אדוני יקרים, צר לי לומר לכם שעמדתכם בעניין מעלה-אדומים, לדעתי, משרתת היום את האינטרס של אויבי ישראל. אמנם האסטרטגים הצבאיים של משרד הבריאות סבורים שלמעלה-אדומים אין חשיבות צבאית. גם חבר-הכנסת פעיל אמר זאת פה.

מאיר פעיל (מוקד):

זה גם נכון. ואם יש חשיבות צבאית — צה"ל יגן על זה.

זלמן שובל (הליכוד):

צה"ל יגן על כל מקום, אני בטוח בדיוק כמוך. אבל, עם כל הכבוד, במקרה זה אני מעדיף את דעו-תיהם של כמה מומחים צבאיים אחרים, ואפילו של שר החוץ של ממשלת ישראל, שאינו ידוע לי כ"נץ" כל כך קיצוני, שאמר אתמול שמעלה-אדומים יוסיפו לבטחונה של ירושלים, וגדמה לי שזאת לשון המעטה.

אגב, צודק גם חבר-הכנסת תלמי כשהוא שואל איך יכולים להמשיך לשבת יחד במערך גופים שדעו-תיהם כל כך שונות זו מזו. זו רק שאלה של זמן.

אבל בדבר אחד, אני מוכרח לומר, אני מסכים אפילו עם חבר-הכנסת פעיל: החלטת הממשלה בעניין מעלה-אדומים באמת ניתנת לפירושים שונים, והגיע הזמן שיתייחסו לעניין זה לא כאל "ידועה בציבור", אלא כאל אשה חוקית. ולא ייתכן ששר זה יפרש את ההחלטה כך ושר אחר יפרש את ההחלטה בצורה אחרת. ואפילו אם לממשלה, מתוך שיקולים לגיטימיים, לא נוח היום להכריז על סיפוחו של מעלה-אדומים לתחום המוניציפאלי של ירושלים, אפילו אם יש שיקול כזה — רבותי, איפה "הציונות המעשית"? מעולם לא הלכנו בהכרזות, איפה יצירת בעדות קיי-מות בשטחים? הרי כך קמה המדינה. מה קרה לכם?

במשך כל הזמן הסתחרתם מאחורי הטענה שאין להתיר התנחלות בלתי-חוקית ובלתי-מאושרת. אני מסכים שאין להתיר התנחלות בלתי-חוקית ובלתי-מאושרת. מה הדבר הזה שייך בכלל לעניין מעלה-אדומים? הרי פה יש החלטה של ממשלת ישראל. האם אתם רוצים לפתח את מעלה-אדומים עם ארסים ועם פועלים ערבים? האם ליהודים אסור יהיה לעבוד שם?

אני סבור, חברי הכנסת, שבעניין זה הזמן אינו פועל לטובתנו. ואל יבואו ויאמרו לנו שיש סדר קדי-מות אחר. כלנו יודעים, והעולם יודע, שהזמן פועל לרעתנו מבחינה זו, מבחינה מדינית: אינני מדבר על פיתוח התעשייה, ואם יש החלטה — צריך לבצע או-תה, ולא — יכול להיות שנגיע, חלילה, למצב שה-עניין יקשה עלינו הרבה יותר מאשר עכשיו.

— הצעה לסדר-היום (אלוני, ג. כהן, בגין, קשת, אולמרט, אברמוביץ, בן-מאיר, אליעד) —

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):
על זה חילוקי-הדעות.

(חברת-הכנסת א. אולמרט קורא קרי-
את-ביניים)

חברת-הכנסת אולמרט, יש הרבה אנשים כמוך שמק-
שיבים רק לעצמם. אם תקשיב לי, אולי תשים לב
למה שיש ברצוני לומר.

גאולה כהן (הליכוד):
קשה.

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):
קשה, אז תתאפקי. מי שבא לכבוש זכות — — —

מנחם בגין (הליכוד):
את השווית את אביך אלי. עשית עוול לשנינו.

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):
בין יהודים יש גם חילוקי-דעות.

מנחם בגין (הליכוד):
הוא בא לארץ-ישראל. אני באתי לארץ-ישראל.
הוא הוליד בת. אני הולדת.

היו"ר ב.צ. קשת:
חברת-הכנסת שולמית אלוני, אם את קוראת בש-
מות חברי כנסת, ברור שהם מתעוררים. אבקש ממך
להמשיך. נא לא להפריע.

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):
יש מי שאומר שהוא בא לכבוש זכות — הרי שהוא
חייב כל הזמן לנפנף בקושאן, ולא מפני שהוא בחוקת
המוציא מחברו ועליו הראיה. ומי שבא לממש זכות,
הרי שהמוציא ממנו עליו הראיה. ואם הכול שלי, אין
צורך להרחיק למעלה-אדומים. על כן ההתפרצות הזאת
ללא תכנון לא היה לה טעם ולא היה לה מקום.

מה שחמור יותר בהחלטת הממשלה היא ההחלטה
על פיתוח אזור נוסף לירושלים. והיוו ההסדרים המ-
דיניים בעתיד אשר יהיו, ירושלים עיר חיה וקיימת,
זכאית וזקוקה להרחבת השירותים. לא ברור לי כיצד
הממשלה מיישבת את הדברים על בית-מטבחיים בא-
זור תעשייה יחד עם שכונת מגורים למשפחות וליל-
דים. הרי אחריתה סותרת את ראשיתה. הדעת איננה
סובלת שיהיה בית-מטבחיים אזורי גדול במקום שיש-
חקו בו ילדים ויהיו גני-ילדים; שותיה תעשייה גדולה
במקום שבו יצטרכו משפחות לחיות.

(קריאה: מבחינה אקולוגית זה נכון.)

אני מציעה שהכנסת תבדוק את תכניות הממשלה.
אני מציעה להעביר את הנושא לוועדת הפנים כדי
לדון בנושא: האם מבחינה אקולוגית אפשר בכלל
לתכנן בנייה כפי שהממשלה הציעה?

היו"ר ב.צ. קשת:

חברי הכנסת, אנו ניגשים להצבעה. ההצבעות תה-
יינה נפרדות. אני פונה לחברת-הכנסת אהוד אולמרט:
האם אתה מסכים להצעתו של חברת-הכנסת יהודה מאיר
אברמוביץ להעביר את ההצעה לוועדה?

אהוד אולמרט (הליכוד):
כן.

היו"ר ב.צ. קשת:

לפנינו שתי הצעות: הצעתו של שר המסחר וה-
תעשייה לא לכלול את הנושא בסדר-היום והצעתו
של חברת-הכנסת יהודה מאיר אברמוביץ להעביר את
הצעתו של חברת-הכנסת אהוד אולמרט לוועדה. לאיזו
ועדה, חברת-הכנסת אברמוביץ?

יהודה מאיר אברמוביץ (חזית דתית תורתית):
ועדת החוץ והבטחון.

היו"ר ב.צ. קשת:

אני מעמיד את ההצעות זו מול זו.

הצבעה

בדל ההצעה לא לכלול את הנושא
בסדר-היום — 54

בדל ההצעה להעביר את הנושא לוועדת
החוץ והבטחון — 36

ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום
נתקבלה.

היו"ר ב.צ. קשת:

חברת-הכנסת בן-מאיר, האם אתה מסכים להצעתו
של חברת-הכנסת שובל להעביר את הנושא לוועדה?

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
כן.

היו"ר ב.צ. קשת:

לפנינו שתי הצעות, ואני מעמיד אותן להצבעה זו
מול זו.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
אני מבקש למנות.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
מי נמנע?

הצבעה

בדל ההצעה להעביר את הנושא לוועדה — 37

בדל ההצעה לא לכלול את הנושא
בסדר-היום — 54

נמנעים — 1

ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום
נתקבלה.

היו"ר ב.צ. קשת:

להצעתו של חברת-הכנסת מאיר וילנר יש שתי הצ-
עות: הצעתו של חברת-הכנסת וילנר לכלול את הנו-
שא בסדר-היום, והצעתו של שר המסחר והתעשייה
לא לכלול אותו. אני מעמיד את ההצעות להצבעה זו
מול זו.

הצבעה

ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום
נתקבלה.

היו"ר ב.צ. קשת:

להצעתו של חברת-הכנסת מאיר פעיל יש הצעה של
חברת-הכנסת שולמית אלוני. חברת-הכנסת פעיל מס-
כים?

חוברת כ, ישיבה קנ"ה, כ"ב אדר תשל"ה (5 מארס 1975)
— הצעה לסדר-היום (פעיל, קשת); מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת (קשת, לורך) —

ליוועדת הפנים. כן. זה יכול לשנות את תוצאות
ההצבעה.

(ק ר י א ה : מי נמנע ?)

ה צ ב ע ה

ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום
נתקבלה.

מאיר פעיל (מוקד):
מסכים.

היו"ר ב. צ. קשת :

נשארו שתי הצעות, ואני מעמיד אותן להצבעה
זו מול זו : הצעת שר המסחר והתעשייה לא לכלול
את הנושא בסדר-היום, והצעתה של חברת-הכנסת שור-
למית אלוני להעביר אותו לוועדה.

(ק ר י א ה : לוועדת הפנים.)

ד. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ב. צ. קשת :

תרבות בנושא "הכוונה להקים ישיבת-הסדר בחיפה
קודם למעלות".

נשמע עתה הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן
הכנסת.

היו"ר ב. צ. קשת :

חברי הכנסת, הישיבה הבאה ביום ב', בשעה 16.00.
ישיבה זו נעולה.

מוזכיר הכנסת נ. לורך :

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי הוג-
חו היום על שולחן הכנסת מסקנות ועדת החינוך וה-

הישיבה ננעלה בשעה 12.55.

נספחות

א. סדר-היום לשיבות קנ"ג—קנ"ה

- א. חוק התקציב לשנת הכספים 1975, תשל"ה—1975 (קריאה ראשונה) — תשובת השר.
- ב. חוק תקציב הביניים לשנת הכספים 1975, תשל"ה—1975 (קריאה ראשונה) — תשובת השר.
- ג. שינויים בתכנית הלימודים בנושאי הוראת ציונות, יהדות והסיכסוך הישראלי—ערבי — המשך הדיון.
- ד. הדרכים לביצוע המלצות ועדת ראש הממשלה לנוער במצוקה — המשך הדיון.
- ה. המצב במוסדות לילדים בארץ — דיון.
- ו. חוק לתיקון פקודת החברות (מס' 13), תשל"ה—1975 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ז. חוק לתיקון דיני עונשין (עבירות מרמה, סחיטה ועושה) (תיקון מס' 3), תשל"ה—1975 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ח. חוק לטיפול בחולי נפש (תיקון מס' 2), תשל"ה—1975 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ט. ערבויות ממשלתיות להלוואות כספים למפלגות — דיון.
- י. ריבוי תופעות אלימות ופשע בארץ — דיון.
- יא. חוק שירות המדינה (משמעת) (תיקון מס' 4), תשל"ה—1975 (קריאה ראשונה).
- יב. חוק לתיקון פקודת הבנקאות (מס' 10), תשל"ג—1973 (קריאה ראשונה).
- יג. חוק לתיקון פקודת מס הבולים (מס' 9), תשל"ה—1974 (קריאה ראשונה).
- יד. חוק לתיקון פקודת המתעסקים ברפואה (מס' 4), תשל"ה—1974 (קריאה ראשונה).
- טו. חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים (תיקון מס' 5), תשל"ה—1974 (קריאה ראשונה).
- טז. חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים (תיקון מס' 6), תשל"ה—1975 (קריאה ראשונה).
- יז. חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (מס' 15), תשל"ג—1973 (קריאה ראשונה).
- יח. חוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 3), תשל"ד—1974 (קריאה ראשונה).
- יט. חוק כפיית קיום פסקי דין, תשל"ד—1973 (קריאה ראשונה).
- כ. חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 5), תשל"ד—1974 (קריאה ראשונה) — תשובת השר.
- כא. הצעות סיעות הליכוד וחזית דתית תורתית שלא יחול דין רציפות על הצעות חוק אלו:
 1. חוק האיגוד השיטופי, תשל"ב—1971;
 2. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 18), תשל"ג—1972.
 - כב. חוק נכי רדיפות הנאצים (תיקון מס' 4), תשל"ה—1975 (קריאה ראשונה).
 - כג. חוק למניעת הונאה בכשרות, תשל"ד—1974 (קריאה ראשונה).
 - כד. חוק הנאמנות, תשל"ה—1974 (קריאה ראשונה).
 - כה. דרכים להעלאת פריון העבודה והתפוקה — דיון.
 - כו. עליית יהודים מארצות המערב וקליטתם — דיון.
 - כז. בעיית העובדים היומיים — דיון.
 - כח. שביתת הימאים — דיון.
 - כט. ייקור דירות לזוגות צעירים ולעולים חדשים על-ידי העלאת מחירי הקרקעות — דיון.
 - ל. חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) (תיקון), תשל"ה—1975 (קריאה ראשונה).
 - לא. חוק הבטיחות במקומות ציבוריים (תיקון), תשל"ה—1975 (קריאה ראשונה).
 - לב. חוק בנק הדואר (תיקון מס' 3), תשל"ד—1974 (קריאה ראשונה).
 - לג. חוק דיני העונשין (בטחון המדינה, יחסי חוץ וסודות רשמיים) (תיקון מס' 2), תשל"ד—1970 (קריאה ראשונה).
 - לד. חוק שיפוט בענייני התרת נישואין (מקרים מיוחדים) (תיקון), תשל"ב—1972 (קריאה ראשונה).
 - לה. חוק לתיקון פקודת המבחן (מס' 2), תשל"ב—1972 (קריאה ראשונה).
 - לו. חוק בתי המשפט (תיקון מס' 5), תשל"ג—1973 (קריאה ראשונה).
 - לז. חוק תביעות של קרבנות השואה (הסדר הטיפול) (תיקון מס' 5), תשל"ג—1973 (קריאה ראשונה).
 - לח. חוק לתיקון פקודת הטלגרף האלחוטי, תשל"ב—1972 (קריאה ראשונה).
 - לט. חוק לתיקון פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח) (מס' 4), תשל"ג—1973 (קריאה ראשונה).
 - מ. חוק בית הספר החקלאי מקוה ישראל, תשל"א—1971 (קריאה ראשונה).

מג. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (הג' בלת התנועה של כלי רכב), תשל"ד—1974 (קריאה ראשונה).

מד. מעמד האשה בישראל — דיון.

מא. חוק מעמד ההסתדרות הציונית העולמית — הסוכ' נות היהודית לארץ-ישראל (תיקון), תשל"ד—1974 (קריאה ראשונה).

מב. חוק ההתיישבות החקלאית (סייגים לשימוש בקרקע חקלאית ובמים) (תיקון), תשל"ג—1973 (קריאה ראשונה).

ב. הצעות לסדר-היום לישיבה קנ"ה

325—322. מעלה-אדומים — הצעות חברי-הכנסת א. אולמרט, י. בן-מאיר, א. לבנבראך, מ. פעיל.

ג. הצעת חוק לטיפול בחולי נפש (תיקון מס' 2), תשל"ה—1975

1. הוכפת סעיף 6א—36

בחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו—1955: (להלן — 'החוק העיקרי'), אחרי סעיף 6 יבוא:

"6א. אישפוזו של עצור

(א) ציווה בית-המשפט על מעצרו של אדם והוא סבור, על יסוד חוות-דעת של רופא פסיכיאטר, כי העצור חולה וכי מצבו מצריך אישפוז, רשאי בית-המשפט לצוות שהמעצר יהיה בבית-חולים או באגף פסיכיאטרי של בית-סוהר, ובלבד שלא יינתן הצו אלא בנוכחות סניגורו של העצור, ואם אין לו — ימנה לו בית-המשפט סניגור, ושהעצור לא יועבר לבית-חולים אלא לאחר גמר חקירתו.

(ב) בית-משפט רשאי לצוות, בין לפי בקשת בעל דין ובין מיוזמתו, שהעצור ייבדק בדיקה רפואית כדי לקבוע אם הוא חולה.

(ג) ניתן צו כאמור בסעיף קטן (ב), רשאי פסיכיאטר מחוזי להורות על אישפוז העצור לצורך הבדיקה, ובלבד שהאישפוז לא יעלה על תקופת תקפו של צו המעצר.

(ד) סעיף 6(ה) יחול על צו לפי סעיף זה.

(ה) צו כאמור בסעיף זה ניתן לעיון חוזר ול-ערר כאמור בסעיפים 33 עד 35 לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה—1965², בשינויים המחוייבים; הוגשו בקשה לעיון חוזר או ערר, רשאי בית-המשפט לצוות על עיכוב ביצוע הצו.

(ו) ניתן צו לפי סעיף זה, יראו את העצור בעת שהוא נתון בבדיקה-אז באישפוז כנמצא במשמורת כדין ויחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות סעיפים 18 ו-19 לפקודת בתי הסוהר (נוסח חדש), תשל"ב—1971³.

בב. צווים שלא בנוכחות החולה

צווים לפי סעיפים 6 או 6א, וכן צו מעצר נגד

חולה לפי כל חיקוק אחר, רשאי בית-המשפט ליתן שלא בנוכחות החולה אם שוכנע על סמך חוות-דעת של רופא פסיכיאטר שאי אפשר לקיים את הדיון בנוכחותו או שנוכחותו תזיק לבריאות נפשו, ובלבד שיהא סניגורו נוכח, ואם אין לו — ימנה לו בית-המשפט סניגור."

2. תיקון סעיף 7

בסעיף 7 לחוק העיקרי —

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) ניתנו צו בית-המשפט לפי סעיפים 6 או 6א לאישפוזו של אדם או לבדיקתו, או הור' את פסיכיאטר מחוזי או תעודת רופא לאיש-פוזו של חולה, והאדם מסרב לאישפוז או לבדיקה, רשאי הפסיכיאטר המחוזי להורות על אישפוזו או על בדיקתו בעל כרחו (להלן — 'הוראת אישפוז')."

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

(ד) צו בית-משפט לאישפוז או לבדיקה או הוראת פסיכיאטר מחוזי לאישפוז ישמשו אס-מכתה למשטרה להביא את האדם לפסיכיאטר מחוזי לשם ביצוע הצו או ההוראה."

3. תיקון סעיף 8

בסעיף 8 לחוק העיקרי, ברישה, במקום "בהוראת אישפוז" יבוא "כשהוא מורה על אישפוז".

4. תיקון סעיף 26

בסעיף 26 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא: "(ג) היה המאושפז עצור, חייב המנהל להגביל זכויותיו לפי סעיף זה, במידה שהדבר דרוש לדעת המשטרה לצרכי החקירה, בדרך שהיו מוגבלות אילו היה במעצר רגיל, ובלבד שלא תוגבל זכותו לשלוח מכתבים סגורים לעורך דינו, לשר הבריאות וליועץ המשפטי לממשלה."

¹ ס"ח תשט"ו, עמ' 121; תשל"ב, עמ' 126.

² ס"ח תשכ"ה, עמ' 161.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.

ד. הצעת חוק לתיקון פקודת החברות (מס' 13), תשל"ה—1975

1. תיקון סעיף 2

בסעיף 2 לפקודת החברות¹ (להלן — הפקודה) —

(1) בסעיף קטן (1) —

(א) אחרי הגדרת "חברה קיימת" יבוא:

"מען" —

(1) לגבי יחיד תושב ישראל — מענו כפי שהוא רשום במרשם האוכלוסין, ואם מסר מען אחר — המען שמסר;

(2) לגבי יחיד שאינו תושב ישראל — מען מגוריו, ואם מסר מען אחר — המען שמסר;

(3) לגבי תאגיד הרשום בישראל — מען משרדו הרשום;

(4) לגבי תאגיד הרשום מחוץ לישראל — מען משרדו מחוץ לישראל, ואם מסר מען בישראל — המען שמסר;"

(ב) אחרי הגדרת "מסמך" יבוא:

"מספר זהות" —

(1) לגבי יחיד תושב ישראל — מספר זהותו במרשם האוכלוסין;

(2) לגבי תאגיד הרשום בישראל — מספר הרישום שלו;

(3) לגבי תאגיד הרשום מחוץ לישראל — המדינה שבה הוא רשום ומספר הרישום, אם יש לו מספר רישום;"

(ג) במקום הגדרת "רושם החברות" יבוא:

"רושם החברות", "הרשם" — רושם החברות או סגן הרשם;"

(2) אחרי סעיף קטן (2) יבוא:

(3) "כל הוראה בפקודה זו המחייבת רישום מספר זהות של יחיד תחול רק על יחיד החייב ברישום במרשם האוכלוסין בישראל."
2. תיקון סעיף 5

בסעיף 5(1) לפקודה, ברישום המלים "יהא עליו בול הכנסה של חמישים אגורות, והוא" — יימחק.
3. תיקון סעיף 11

בסעיף 11 לפקודה, פסקה (ג) — בטלה.
4. תיקון סעיף 21

בסעיף 21(1) לפקודה, במקום "מס של חמש אגורות, או כל סכום אחר שתקבע החברה ושלא יעלה על לירה אחת" יבוא "סכום שלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות", ובמקום "שלא יעלה על מחירו הנדרש עליידי החברה" יבוא "שלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות".
5. תיקון סעיף 24

בסעיף 24 לפקודה, סעיף קטן (4) יסומן (6) ובמקום סעיפים קטנים (1) עד (3) יבוא:

"(1) לא תירשם חברה —

(א) בשם שהוא שמו של חבר-בני-אדם הרשום כדין בישראל או דומה לו עד כדי להטעות;

(ב) בשם הכלול בסימן מסחר כמשמעותו בפקודת סימני מסחר (נוסח חדש), תשל"ב—1972, או דומה לו עד כדי להטעות, אם הסימן רשום בישראל לגבי טובין שעוסקים בהם למטרות הדומות למטרות של החברה המבקשת להירשם;

(ג) בשם העלול לפגוע בתקנת הציבור או ברגשותיו.

(2) פסקאות (א) ו-(ב) לסעיף קטן (1) לא יחולו אם חבר-בני-אדם או בעל סימן המסחר עומד לפני פירוק עסקיו והסכים שהשם יירשם.

(3) חברה שנרשמה בשם שאין לרשמו לפי סעיף קטן (1), רשאי הרשם לדרוש ממנה לשנות את השם; לא שינתה החברה את השם תוך הזמן שנקבע בדרישת הרשם, רשאי היועץ המשפטי לממשלה לפנות לבית-המשפט ולבקש לצוות על החברה את שינוי השם.

(4) בלי לגרוע מן האמור בסעיף קטן (1) רשאי הרשם לסרב לרשום חברה בשם שהוא סבור שיש בו משום תרמית או התחרות בלתי הוגנת או שנבחרה למטרה בלתי כשרה, ובלבד שהרשם לא יסרב לרשום שם בשל טענת התחרות בלתי הוגנת אם הוכיחה החברה המבקשת את הרישום שיש לה זכות קודמת לשימוש באותו שם.

(5) היועץ המשפטי לממשלה או הטוען שנפגע מהחלטת הרשם לפי סעיפים קטנים (1) עד (4) רשאי לערער עליה לפני בית-המשפט."
6. תיקון סעיף 25

בסעיף 25 לפקודה, אחרי סעיף קטן (3) יבוא:

"(4) סעיפים 22 ו-24 יחולו על שינוי שם, בשינויים המחויבים לפי העניין."
7. תיקון סעיף 25

בסעיף 25(1) לפקודה, במקום "אגרה של עשרים לירות או אגרה אחת שקבע שר המשפטים בצו, וכן אגרת פירסום שנקבעה" יבוא "אגרות שנקבעו בתקנות".
8. תיקון סעיף 29

בסעיף 29 לפקודה —

(1) בסעיף קטן 1(א), אחרי "שמותיהם" יבוא "מספרי זהותם";

¹ חוקי א"י, כרך א', עמ' 155.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 26, עמ' 511.

סכום שקבעה החברה ושלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות".

14. תיקון סעיף 76

בסעיף 76 לפקודה —

(1) בסעיף קטן (1)(א), במקום הסיפה יבוא "ואם הוא תושב ישראל — מספר זהותו";

(2) בסעיף קטן (1)(ב), אחרי "שמו של האיגוד" יבוא "מספר זהותו";

(3) בסעיף קטן (4), במקום הסיפה המתחילה במילים "תמורת תשלום" יבוא "בתשלום סכום שקבעה החברה ושלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות".

15. תיקון סעיף 93

בסעיף 93(1)(א) לפקודה, אחרי "את שמותיהם" יבוא "מספרי זהותם".

16. תיקון סעיף 106

בסעיף 106 לפקודה, אחרי סעיף קטן (2) יבוא: "(2א) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את התקופה שבה חייבת חברה לשמור תעודות ומסמכים ששימשו אסמכתה לרישומים בספרי החשבונות שלה (להלן — אסמכתאות), ולקבוע תנאים והסדרים לביעור אסמכתאות; בוערה אסמכתה לפי התקנות, יהיה הרישום בספרי החשבונות ראייה לכאורה לתכנון".

17. תיקון סעיף 111

בסעיף 111(3) לפקודה, במקום "בתשלום של לא יותר מארבעים אגורות על כל מאה מלים" יבוא "בתשלום סכום שקבעה החברה ושלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות".

18. תיקון סעיף 124

בסעיף 124(2) לפקודה, במקום הסיפה המתחילה במילים "בתשלום ארבעים אגורות" יבוא "בתשלום סכום שקבעה החברה ושלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות".

19. תיקון סעיף 125

בסעיף 125(3) לפקודה, במקום "שלא יעלה על לירה אחת בשביל כל עיון, כפי שהחברה תקבענו" יבוא "שקבעה החברה ושלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות".

20. תיקון סעיף 126

בסעיף 126(1) לפקודה, במקום "בתשלום של ארבעים אגורות בעד כל מאה מלים הטעונות העתקה" יבוא "בתשלום סכום שקבעה החברה ושלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות".

21. תיקון סעיף 127

בסעיף 127(11) לפקודה, במקום המלים "המס הקבוע שלא יעלה על לירה אחת בעד כל עיון" יבוא "האגרה שנקבעה".

(2) בסעיף קטן (4), במקום "בתשלום של חמש אגורות או סכום אחר שלא יעלה על לירה אחת" יבוא "בתשלום סכום שקבעה החברה ושלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות";

(3) בסעיף קטן (5) (I), במקום "לכשישלם אגורה או סכום אחר שתקבע החברה ושלא יעלה על עשרים אגורות לכל מאה מלים או חלק מהן שדרוש להעתיקו" יבוא "לאחר ששילם סכום שקבעה החברה ושלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות".

9. תיקון סעיף 31

בסעיף 31 לפקודה, אחרי סעיף קטן (4) יבוא: "(5) חבר בחברה מוגבלת בעלת הון מניות שהעביר מניות לאחר, תגיש החברה לרשם החברות, תוך שישים יום מהיום שרשמה את ההעברה בפני קס החברים, הודעה בדבר המניות שהועברו והפרטים בדבר המעביר והנעבר".

10. תיקון סעיף 36

בסעיף 36 לפקודה —

(1) בסעיף קטן (1), הסיפה, החל מן המלים "וכמו כן של כל האנשים" — תימחק;

(2) במקום סעיף קטן (2) יבוא:

"(2) הרשימה תפרט את השמות, מספרי הזהות, המענים ומשלח-היד של החברים הנזכרים בה ומספר המניות שבידי כל אחד מהם, ואם השמות אינם מסודרים באופן אלפביתי, יצורף מפתח אלפביתי".

(3) אחרי סעיף קטן (8) יבוא:

"(9) הרשם רשאי, לא יאוחר מתום שנה לאחר האסיפה הכללית השנתית האחרונה של החברה, לשלוח אליה, בטופס שנקבע, את הדו"ח שלה לשנה הקודמת, כשכלולים בו השינויים המתחייבים מן ההודעות שניתנו לרשם במשך אותה שנה; עשה הרשם כן, לא תהא החברה חייבת להגיש דו"ח לפי סעיף קטן (1), אלא מנהל או מנהל העסקים או מזכיר החברה יאשר את נכונות הפרטים שבטופס ויצוין פרטים שיש להוסיף או לשנות בו, הכל בדרך שנקבעה בתקנות".

11. תיקון סעיף 43

בסעיף 43(5) לפקודה, בפסקה (IV), במקום "בית-המשפט רשאי" יבוא "הרשם רשאי", ובסופה יבוא "סירב הרשם להאריך את המועד, זכאי המבקש לערער על החלטת הרשם לפני בית-המשפט תוך ארבעה-עשר יום מיום שנמסרה לו".

12. תיקון סעיף 67

בסעיף 67(3) לפקודה, במקום הסיפה המתחילה במלה "לכשישלם" יבוא "לאחר ששילם סכום שקבעה החברה ושלא יעלה על הסכום שנקבע בתקנות".

13. תיקון סעיף 68

בסעיף 68(5) לפקודה, במקום "בתשלום שלא יעלה על לירה אחת בעד כל מאה מלה" יבוא "בתשלום

22. ההלפת סעיף 129

במקום סעיף 129 לפקודה יבוא :

"129. רישום מינוי של כונס נכסים, מפרק או מנהל עסקים

(1) כונס נכסים, מפרק עסקים, מפרק עסקים זמני ומנהל נכסים של חברה שנתמנה לפי פקודה זו, וכן מנהל עסקים של חברה שנתמנה לפי פקודה זו, כונס נכסים, מפרק עסקים, מפרק עסקים זמני או מנהל נכסים כאמור, יודיע תוך שבעה ימים על המינוי לרשם החברות ולכונס הנכסים הרשמי ; רשם החברות ירשום הודעה כאמור בפנקס המשכנתאות והשעבודים.

(2) בית-המשפט רשאי להורות על מתן הודעה לאדם נוסף שיקבע.

(3) מי שלא קיים חובת הודעה לפי סעיף זה, דינו, בלי לגרוע מהעונש הקבוע בסעיף 174א — קנס 50 לירות לכל יום שבו נמשכה העבירה.

23. הוספת סעיף 135

אחרי סעיף 135 לפקודה יבוא :

"135. ביקורת בית-המשפט על כונס נכסים

(1) חברה שנתמנה לה כונס נכסים לפי פקודה זו, רשאי בית-המשפט להורות לו בצו כי בעניינים שנוקבעו בו עליו לפנות לבית-המשפט לשם קבלת הוראות.

(2) צו לפי סעיף קטן (1) יכול שיתן בית-המשפט מיומנתו או לפי בקשת כונס הנכסים הרשמי, מפרק עסקים, מפרק עסקים זמני, נרשם של החברה או משתתף כמשמעותו בסעיף 144.

(3) לשם מתן צו או הוראות לפי סעיף זה רשאי בית-המשפט להיעזר במי שימצא לנכון, לרבות כונס הנכסים הרשמי.

24. תיקון סעיף 136

בסעיף 136 לפקודה, בסעיף קטן (2), המלים "על יסוד בקשה שתוגש לו על-ידי מפרק העסקים של החברה" — יימחקו, ואחריו יבוא :

"(3) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר שכרו והוצאותיו של כונס נכסים או מנהל נכסים של חברה על פי סעיף קטן (2)."

25. ההלפת סעיף 137

במקום סעיף 137 לפקודה יבוא :

"137. מינוי כונס נכסים

שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר דרך מינוי של כונס נכסים לפי פקודה זו ובדבר דרך הדיון של בית-המשפט בהצעה, לעניין זה, שתבוא מאת בעל איגרת חוב או נושה מובטח ; הכללים יקבעו את תנאי הכשרות של יחיד או תאגיד למינוי זה ותנאים אחרים שכונס נכסים חייב למלא לצורך מינויו

ואת דרך החלוקה של התפקידים בין המועמד-דים הכשירים למינוי."

26. תיקון סעיף 162

האמור בסעיף 162(6) לפקודה יסומן "(א)" ובו, אחרי "כפי שיוורה בית-המשפט" יבוא "על פי כללים ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר שקבע שר המשפטים", ואחריו יבוא :

"(ב) (1) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר שכרו והוצאותיו של מפרק עסקים על פי פסקה (א).

(2) שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר, רשאי לקבוע שחלק משכרו של מפרק עסקים ישולם מאוצר המדינה."

27. ההלפת סעיף 163

במקום סעיף 163 לפקודה יבוא :

"163. מינוי מפרק עסקים

(1) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר דרך מינוי של מפרק עסקים ושל מפרק עסקים זמני ובדבר דרך הדיון של בית-המשפט בהצעה לעניין זה שתבוא —

(א) מאת אסיפת נושים או אסיפת משתתפים בנוגע למינוי של מפרק עסקים ;

(ב) מאת נושה בנוגע למינוי של מפרק עסקים זמני.

(2) בכללים האמורים בסעיף קטן (1) ייקבעו תנאי הכשרות של יחיד או תאגיד למינוי זה, ותנאים אחרים שמפרק עסקים או מפרק עסקים זמני חייב למלא לצורך מינוי ובדבר דרך החלוקה של התפקידים בין המועמדים הכשירים למינוי.

(3) הוראות סעיף זה יחולו גם על מינוי מפרק עסקים לפי סעיפים 199(ח) ו-199(ט) ו-213.

28. הוספת סעיף 174א

אחרי סעיף 174 לפקודה יבוא :

"174א. עונשין

(1) כונס נכסים, מפרק עסקים, מפרק עסקים זמני, מנהל נכסים או מנהל מיוחד שלא קיימו חובה לפי פקודה זו, או שלא קיימו צו, הוראה או תנאי שקבע בית-המשפט, דינם — מאסר שנה או קנס 20,000 לירות.

(2) נתמנה תאגיד כונס נכסים או מפרק עסקים או מפרק עסקים זמני ולא קיים חובה כאמור בסעיף קטן (1), הרי בלי לגרוע מאחריו-תו של התאגיד יראו בכך עבירה של כל אחד מחבריו אם לא הוכיח אחת מאלה :

(1) העבירה נעברה שלא בידיעתו, ותפקידו לא חייבו לדעת את המעשה ;

(2) הוא נקט כל האמצעים הסבירים כדי למנוע את ביצוע העבירה."

29. תיקון סעיף 226
בסעיף 226(1) לפקודה, במקום "מפרק" יבוא "כו-
נס נכסים, מפרק עסקים, מפרק עסקים זמניים".
30. תיקון סעיף 243
בסעיף 243 לפקודה —
(1) במקום סעיף קטן (1) יבוא :
" (1) שר המשפטים —
(א) ימנה את הרשם שמשרדו הראשי
יהיה בירושלים ;
(ב) רשאי להסמיך אדם בסמכויות של
הרשם, כולן או מקצתן." ;
(2) אחרי סעיף קטן (2) יבוא :
" (2א) כל מסמך המוגש לרשם לפי פקודה
זו יהיה בטופס שנקבע ויוגש בדרך שנקבעה,
והמגיש יאשר בחתימתו כי הפרטים שבו נכר-
נים ושלמים." ;
(3) במקום סעיף קטן (3) יבוא :
" (3) כל אדם רשאי, לאחר תשלום האגרה
שנקבעה —
(א) לעיין במסמכים שהוגשו לרשם לפי
פקודה זו ולהעתיקם ;
(ב) לדרוש שהרשם יאשר נכונותה של
תעודה שהוציא והתאמתו של העתק שהוגש
לו אל המסמך המקורי." ;
31. החלפת סעיף 243א
במקום סעיף 243א לפקודה יבוא :
"243א. אגרה שנתית
(1) חברה חייבת בתשלום אגרה שנתית בשי-
עור ובאופן שקבע שר המשפטים באישור ועדת
החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, והיא תשולם
כל שנה עד סוף חודש פברואר.
(2) חברה שלא שילמה את האגרה תוך המו-
עד הקבוע בסעיף קטן (1) תהא חייבת לשלם
אגרה מוגדלת בשיעור שנקבע כאמור."
32. הוספת סעיף 243ב
אחרי סעיף 243א לפקודה יבוא :
"243ב. פנקסים ורישומים של הרשם
(א) שר המשפטים רשאי לקבוע טופס לכל
פנקס שעל הרשם לנהל ודרך כל רישום שעליו
לרשום.
(ב) רישומים ופנקסים יכול שיתנהלו בכתב-
יד, בדפוס, בשיכפול, בצילום, בכרטיס ניקוב,
בסרט מאגנטי ובאמצעות כל מכשיר מכאני,
חשמלי או אלקטרוני אחר."
33. תיקון סעיף 244
בסעיף 244 לפקודה, הרישה המתחילה במלים "שלם
ישלם" עד "שיקבעם שר המשפטים בצו" והסיפה המת-
חילה במלים "לא תשלם" — יימחקו.
34. תיקון סעיף 248
בסעיף 248 לפקודה —
(1) בסוף סעיף קטן (1) יבוא "ושילמה את
אגרות הרישום והפירסום שנקבעו" ;
(2) סעיף קטן (4) — בטל.
35. ביטול סעיף 251
סעיף 251 לפקודה — בטל.
36. ביטול סעיף 252
סעיף 252 לפקודה — בטל.
37. תיקון סעיף 255
בסעיף 255 לפקודה —
(1) בסוף סעיף קטן (2) יבוא "ולשלם את
אגרות הרישום והפירסום שנקבעו" ;
(2) סעיף קטן (5) — בטל.
38. תיקון סעיף 256
בסעיף 256 לפקודה —
(1) בסוף סעיף קטן (2) יבוא "ולשלם אגרות
הרישום והפירסום שנקבעו" ;
(2) סעיף קטן (5) — בטל.
39. הוספת סעיף 258
אחרי סעיף 257 לפקודה יבוא :
"258. ביצוע ותקנות
שר המשפטים ממונה על ביצוע פקודה זו
והוא רשאי, באישור ועדת החוקה, חוק ומש-
פט של הכנסת, להתקין תקנות לביצועה, ובין
השאר בדבר —
(א) סדרי רישום ;
(ב) טפסים שחובה להשתמש בהם לעניין
פקודה זו והפרטים שיש לכלול בהם ;
(ג) פרטים אחרים שחובה על חברה או
חברה נכרית למסור לרשם בנוגע לכל
אדם הרשום בה כבעל מניות, כחבר או
כבעל זכות בדרך אחרת, כנושה, כמנהל
או כמנהל עסקים שלה ;
(ד) אגרות רישום ואגרות הון שיש לשלמן
עקב רישום חברה או חברה נכרית או
בהגדלת הונה וכן אגרות ותשלומים אחר-
רים שיש לשלמן בשל פעולות ושירותים
לפי פקודה זו."
40. תיקון הוספת הראשונה
בכל אחד מן הטפסים שבתוספת הראשונה לפקודה,
בראש רשימת החותמים, במקום "כתובותיהם" יבוא
"מעניהם ומספרי זהותם".

41. ביטול התוספת השישית
התוספת השישית לפקודה — בטלה.
42. הוראת מעבר לעניין אגרות ותשלומים
כל עוד שר המשפטים לא התקין תקנות בעניין אגרות ותשלומים אחרים שיש לשלם לפי הפקודה יוסיפו לחול האגרות והתשלומים הקבועים לפיה ביום תחילתו של חוק זה.
43. תחילה
(א) תחילתו של חוק זה שלושה חודשים לאחר פירסומו ברשומות.
(ב) הוראות חוק זה המחייבות לרשום או למסור מספר זהות — תחילתו, לגבי חברה שרשמה לפני תחילתו של חוק זה, בתום שנה מיום פירסומו ברשומות.

הסתייגות לחוק הנ"ל

לסעיף 31

ז. ורהפטיג מציע:

בפיסקה (1) במקום "עד סוף חודש פברואר" יבוא "עד סוף חודש שבט".

ה. הצעת חוק לתיקון דיני עונשין (עבירות מרמה, סחיטה ועושה) (תיקון מס' 3), תשל"ה—1975

1. תיקון סעיף 9א
בסעיף 9א לחוק לתיקון דיני עונשין (עבירות מרמה, סחיטה ועושה), תשכ"ג—1963¹ (להלן — החוק העיקרי), בסופו, אחרי "לעניין סעיף זה", יבוא "וסעיפים 9ב ו-9ג".
2. הוספת סעיפים 9ב ו-9ג
אחרי סעיף 9א לחוק העיקרי יבוא:
"עבירות מנהלים ועובדים כתאגיד
מנהל, מנהל עסקים או עובד אחר של תאגיד —
(1) שעשה ביועצין, בעסקי התאגיד או בנכסיו, נציגי משרד הבריאות ונציגי ההסתדרות המדיצינית דבר הפוגע ביכולתו של התאגיד לקיים את
- 9א. מרמה והפרת אמונים כתאגיד
מנהל, מנהל עסקים או עובד אחר של תאגיד או כונס נכסים, מפרק עסקים, מפרק עסקים זמני, מנהל נכסים או מנהל מיוחד של תאגיד, אשר נהג אגב מילוי תפקידו במרמה או בהפרת אמונים הפוגעת בתאגיד, דינו — מאסר שלוש שנים."

ו. מסקנות ועדת השירותים הציבוריים בעניין הטיפול והשירות הרפואיים במדינה

- שהדיון בכנסת הכליל במסגרת של ליקויים ופגמים את כל השירות הרפואי. הוועדה בהתייחסה לעצם הנ"ל שא עשתה הבחנה מדויקת בין מכלול השירות, טיבו המעולה ושירותם המסור של כלל הרופאים לבין המקרים החריגים.
- מן הראוי לציין כי במהלך הדיון שנכב בעיקרו על הליקויים והפגמים היה ברור כי רמת הרפואה בארץ היא מן הגבוהות בעולם, דבר הנבחן על פי קריטריונים של תוחלת החיים, תמותת תינוקות והדינאמיות של הרפואה בכללותה.
- נציגי ההסתדרות הרפואית טענו כי העלאה פומבית של נושא החריגים פוגעת באמון שנותן החולה ברוי פא, וכי יש לעשות הכל כדי להפעיל דרכי משמעת פנימית עד כדי מתן סמכות לשיפוט פנימי. ההסתדרות בישיבת הכנסת ביום י"ט באב תשל"ד (7 באוגוסט 1974) העבירה מליאת הכנסת לוועדת השירותים הציבוריים הצעה לסדר-היום של חברי הכנסת פת בנוי שא הנ"ל. הוועדה קיימה כמה ישיבות בנושא ושמעה את נציגי ההסתדרות הרפואית, נציגי אירגוני הרופאים, נציגי משרד הבריאות ונציגי ההסתדרות המדיצינית "הדסה".
- הדיון בוועדה נסב בכללותו סביב מצב הרפואה בארץ. כיוון שהנושא מקיף ומורכב מאוד ניסתה הוועדה למקד את הדיון במספר נושאים עיקריים: 1. הטיפול בחולה, טיב השירות; 2. האתיקה הרפואית; 3. הפרקטיקה הפרטית; 4. תנאי האישפוז; 5. תנאי עבודתו של הרופא.
- הצגת הבעיה עלולה היתה ליצור רושם מוטעה

¹ ס"ח תשכ"ג, עמ' 130; תשל"ל, עמ' 22; תשל"ג, עמ' 145.

ו. הוועדה קוראת לשיפור תנאי העבודה במרפאות, להורדת עומס העבודה מהרופא וכן להפסקת עבודת ה"קבלנות" של הרופאים. כן יש לחייב את רופא המשפחה לעבור השתלמויות שוטפות ולעבוד חלקית בבית-חולים.

ז. יש ליצור תנאי עבודה נאותים יותר לרופא הצעיר, המתחיל, ולהקל על הרופאים הצעירים את שיתוף במערכת הרפואית בארץ ועלידי בדיקה מחודשת של החקנים במחלקות, שעות תורנות וקידום לקראת קביעות.

ח. הוועדה ממליצה להקים ועדה בעלת מעמד חוקי שמחפיקה יהיה לברר כל מקרה של פגיעה באתיקה הרפואית. כן קוראת הוועדה למשרד הבריאות לקבוע בתקנות תקנון לאתיקה רפואית.

ט. הוועדה פונה להסתדרות הרפואית להפעיל ביתר שאת את הוועדות האתיות הפועלות במסגרתה וליצור אווירה פנים-רפואית חיובית.

י. הוועדה מקווה שעם חקיקת חוק ביטוח בריאות יחול שיפור במבנה שירותי הרפואה ובשירות שיקבל החולה במסגרת שילוב המערכת הרפואית על בסיס אזורי.

יא. הוועדה שמה לב לעובדה שיש קושי בהפניה ובאיוש משרות רופאים מקצועיים בשכונות בערים הגדולות ובעיירות הפיתוח. יש לפעול בדחיפות בקרב המוסדות הרפואיים ואירגוני הרופאים ולנקוט באמצעים מתאימים להכוונתם של רופאים ברמה גבוהה ובמידה מספקת למקומות הללו.

הוועדה מודעת לעובדה שאף-על-פי שהשירות הרפואי במדינה הוא מן המשובחים שורת בציבור הרגיל שת אי נחת; ואמנם, המלצותיה של הוועדה מחייבות את כל גורמי הרפואה בארץ לעשות למען הגברת אמון החולה ברופא תוך ביעור העיוותים והבלטת ההיגיון.

י. כארי מציע:

בסיפה ייוסף:

הוועדה מביעה תקווה כי יחוקק בהקדם חוק לשכת רופאים, שיקבע מסגרות לאתיקה רפואית ולשיפוט משמעתי ושמכוחו יותקן תקנון אתיקה ותותקן ערכאה שיפוטית מתאימה.

הרפואות המליצה להקים לשכת רופאים בעלת מעמד סטאטוטורי, כדוגמת לשכת עורכי הדין. לדעתם, רק כך יוכלו לשמש כתובת לתלונות הציבור ויוכלו להפעיל סאנקציות נגד הרופאים אשר חרגו מן המותר.

בעקבות העדויות שנשמעו באה הוועדה לידי המסקנות הבאות:

א. כלל הרופאים ממלאים את תפקידם במסירות, עובדים שעות רבות ולעתים תחת לחץ תנאי עבודה קשים הן במחלקות בתי-החולים והן במרפאות. הפרשיות שמתפרסמות בכלי התקשורת בגנות הרופאים אינן אופייניות לעבודת כלל הרופאים אשר הוכיחו עצמם בעבודה מסורה, בסיכון עצמי בעתות שלום ובסיכון עצמי בימי מלחמה.

ב. הוועדה סבורה שהן משרד הבריאות, הן ההסתדרות הרפואית והן הציבור הרחב חייבים בדאגת השמירה על יוקרת הרפואה ולהילחם נגד הנסיגות להורדת קרנם של הרופאים. מאידך גיסא נתבעים כל הגורמים הללו לחשוף כל מקרה של עיוות בשירות והתנהגות שאינה אתית מצד הרופאים או המוסד הרפואי. כל טישטוש וחסימו על פגמים אינו מוסיף ליוקרת המדע הרפואי ולציבור הרופאים.

ג. הוועדה סבורה כי יש לעשות הפרדה מוחלטת בין פראקטיקה לבין שירות ציבורי; אין הדעת סובלת קבלת תשלום בעד שירות לחולה המקבל את טיפולו במסגרת השירות הציבורי הניתן למבוטח.

ד. אין הוועדה מחייבת את הצעתה של ההסתדרות הרפואית בדבר לגאליזאציה של הפראקטיקה הפרטית בשילוב עם השירות הציבורי ולא תדון בה בשלב זה, שכן מצב זה עלול להוביל לרפואה ציבורית לעניים ורפואה פרטית לבעלי היכולת.

ה. הוועדה קוראת לבצע הלכה למעשה את שילוב המרפאות בשירות של בתי-החולים וברפואה המונעת, דבר אשר ישפר את רפואת המשפחה, יעלה קרנה וימנע את התחרות הפרועה על מקומות עבודה במחלקות בתי-החולים. שילוב זה יחזיר למקצוע את הגישה ההומאנית מול ההתמקצעות הצרה והבריחה מרפואה אה שיעודית. כן יסייע השילוב למחוק את הסתירה המדומה שבין הומאניזאציה של השירות לבין פיתוח טכנולוגי של המקצוע.

ז. מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בדבר כריתת חורש עצי אלון עתיקים בגבעת עדה

ועדת הפנים ואיכות הסביבה באה לידי המסקנות הבאות:

הוועדה ממליצה על הקמת מבנה קבע למרכז קליטה בגבעת עדה. הוועדה תובעת מהמבנה, או המבנים, לא יגפכו בחורש עצי האלון ועל התיכונן להתחשב בעובדה זו.

משום הקשר בין בניין מרכז הקליטה לבין מצב הישוב ואפשרויות הקליטה של העולים במקום מציינת הוועדה את הצורך בתנופת הפיתוח בגבעת עדה בתחום השירותים ומקורות פרנסה ופתרון בעיות סילוק הפסולת והשפכים.

בישיבת הכנסת ביום כ"ז בכסלו תשל"ה (11 בדצמבר 1974) העלתה חברת-הכנסת א. הרליץ את הנושא לדעיל על סדר-יומה. הכנסת החליטה להעביר את הנושא לדיון בוועדת הפנים ואיכות הסביבה.

הוועדה שדנה בעניין שמעה את נציגי משרדי השיכון והפנים, מנהל מקרקעי ישראל, הקרן הקיימת לישראל, ואת ראש המועצה המקומית גבעת עדה וחבריה. ועדת משנה בהשתתפות חברי-הכנסת מ. הכהן, א. הרליץ וב. צ. קשת ביקרה במושבה וסיירה באתרים המיועדים להקמת מרכז הקליטה.

ח. מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בדבר פגיעה בבית עבו ההיסטורי שבצפת

מחיבת את רשויות התיכנון למנוע פגיעה בבניין משרפת עבו ובחצר הבית.

ב. הוועדה ממליצה לפני שר הפנים להכריז על בית עבו כעל אתר היסטורי על פי חוק גנים לאומיים ושמורות טבע, תשכ"ג—1963.

ג. את מדרגות הכניסה לבית עבו, שתיכננה הר"ר שות לבינוי ושיקום, יש לבצע בהתאם לנ"ל ולהסיטן מהמבנה.

ד. על מנת לשמור על שלימותו של המבנה וצביונו ההיסטורי ממליצה הוועדה לפני משרד השיכון והרשות לפינוי ושיקום לסייע בשיקומו של בית עבו.

בישיבת הכנסת שהתקיימה ביום י"ג בכסלו תשל"ה (27 בנובמבר 1974) העלה חבר הכנסת מ. בן-פורת את הנושא דלעיל על סדר יומה של הכנסת. הכנסת החליטה להעביר את העניין לוועדה. ועדת הכנסת העבירה את הנושא לוועדת הפנים ואיכות הסביבה. הוועדה, לאחר שקיימה שלוש ישיבות ושמעה את ראש עיריית צפת, נציגים ממשרדי הפנים והשיכון וכן את בן משפחת עבו ונציגי חברת "נחל גובע מקור חכמה" (העוסקת בשיקים האזור), באה לידי המסקנות הבאות:

א. הוועדה קובעת כי המסורת שנוצרה במשך כ-150 השנים האחרונות והקשורה בחגיגות ל"ג בעומר

ט. מסקנות ועדת החינוך והתרבות בנושא הכוונה להקים ישיבת הסדר בחיפה קודם למעלות

יין המיוחד של ישיבות ההסדר וייעודן — קובעת הוועדה:

1. אין הממשלה צריכה לתמוך בהקמת ישיבות הסדר חדשות בריכוזים עירוניים במרכז הארץ.
2. ישיבת ההסדר, אשר תיוסד ראשונה בשנת הלימודים תשל"ו, תקום במעלות.
3. אם ייוסדו ישיבות הסדר נוספות בשנת תשל"ו — תוקמנה גם הן באזורי עימות ובאזורי פיתוח.

הצעת מיעוט

א. אבוהצירא מציע:

אחרי סעיף 3 יבוא:

4. הוועדה פונה לרשויות המטפלות בישיבות ההסדר להעמיד לרשותן של הרשויות המקומיות את התקציבים להחזקת ישיבות ההסדר.

ביום ג' בשבט תשל"ה (15 בינואר 1975) העבירה מליאת הכנסת לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת י. שריד בנושא הנ"ל.

ועדת החינוך והתרבות דנה בנושא בשלוש ישיבות שבמהלכן שמעה דברים מפי שר הדתות וראשי משרדו, מנציגי משרד הבטחון, ראש המועצה המקומית מעלות, ואנשי חינוך העוסקים בישיבות הסדר.

הוועדה מביעה את הערכתה העמוקה לישיבות ההסדר, המשלבות שירות צבאי ולימוד תורה.

הוועדה מביעה את דעתה כי מן הראוי לעגן הקמת ישיבות אלה בחוק, בדומה לחוק הנח"ל.

בגלל הנסיבות הבטחוניות והחברתיות, על סמך הצרכים המיוחדים של עיירות הפיתוח, ובהתאם לאופי

סיכום הישיבות

ישיבה קנ"ג (כ' באדר תשל"ה — 3 במארכ 1975)

היו"ר — ש. ז. אברמוב; י. דרניצקי (יו"ר).

א. יושב-ראש הישיבה ש. ז. אברמוב אמר דברי הספד לאליעזר ליבנה ז"ל.

ב. מזכיר הכנסת נ. לורך הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

ג. בהמשך הדיון על חוק התקציב לשנת הכספים 1975, תשל"ה—1975, וחוק תקציב הביניים לשנת הכספים 1975, תשל"ה—1975, קריאה ראשונה, השיב שר-האוצר י. רבינוביץ למתווכחים.

הוחלט: להעביר את שני החוקים לוועדת הכספים.

ד. מזכיר הכנסת נ. לורך הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

ה. בהמשך הדיון על שינויים בתכנית הלימודים בנושאי הוראת ציונות, יהדות והסיכסוך הישראלי—ערבי השתתפו: א. אולמרט, ש. אלוני, מ. פעיל, ד. קורן. שר-החינוך ומהרבות א. ידלין וחברת-הכנסת ג. כהן השיבו למתווכחים. הצעות לסיכום הדיון הוגשו על-ידי: אביעד יפה בשם סיעת המערך, חוית דתית לאומית, המפלגה הליברלית העצמאית, תנועה לזכויות האזרח; ג. כהן בשם סיעת הליכוד; א. ורדיגר בשם סיעת חוית דתית תורתית; א. לבנבראון בשם סיעת הרשימה הקומוניסטית החדשה.

הוחלט: לקבל את ההצעה שהוגשה על-ידי אביעד יפה.

ו. בהמשך הדיון על הדרכים לביצוע המלצות ועדת ראש הממשלה לנוער במצוקה השתתפו: י. שערי, מ. גז, א. הרליץ, א. אולמרט, ש. אלוני, א. מויאל, מ. פעיל, י. פרץ, ד. קורן.

ישיבה קנ"ד (כ"א באדר תשל"ה — 4 במארכ 1975)

היו"ר — פ. שינמן; מ. בן-פורת; ב. צ. קשת.

א. הכנסת התייחדה עם זכרם של מרדכי חיים שטרן ומרדכי נמיר וזכרונם לברכה. שר-העבודה מ. ברעם וחברת-הכנסת ש. ז. אברמוב העלו קווים לדמותם ולפעלם.

ב. א. אנקוריון (יו"ר ועדת הכנסת) הודיע על העברת הצעות לסדר-היום והצעת חוק אחת לוועדת המתאמות.

ג. שר-התחבורה ג. יעקבי השיב על 9 שאילחות של חברי הכנסת: מ. שחל, ש. לורניץ, י. בארי, א. לין, י. מ. אברמוביץ, מ. כהן, י. תמיר, א. לבנבראון.

שר-הבריאות ו. שם-טוב השיב על 11 שאילחות של חברי הכנסת: ח. גרוסמן, ח. שמעוני, י. מ.

אברמוביץ, מ. פרידמן, ה. זיידל, י. בארי, מ. פרש, ח. אבו רביעה, א. נמיר.

שר-העבודה מ. ברעם השיב על 23 שאילחות של חברי הכנסת: ח. שמעוני, ש. אלוני, ז. ורהפטיג, ז. המר, ז. שובל, י. בארי, מ. פרידמן, י. תמיר, י. פרץ, ח. אבו רביעה, א. לבנבראון, א. אבטבי, א. לין, א. הרליץ, א. אולמרט.

ד. מ. פרידמן פתחה את הדיון על המצב במוסדות לילדים בארץ. בדיון השתתפו: א. כץ, א. נמיר, פ. שינמן, א. אולמרט, ה. זיידל, א. לבנבראון, ע. נוף, מ. פעיל, מ. דרוביט.

ה. ח. גרוסמן (יו"ר ועדת השירותים הציבוריים) הביא אה לקריאה שנייה חוק לטיפול בחולי נפש (תיקון מס' 2), תשל"ה—1975. הוחלט: לקבל את החוק.

ו. ז. ורהפטיג (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט) הביא לקריאה שנייה חוק לתיקון פקודת החברות (מס' 13), תשל"ה—1975, ונימק את הסתייגותו לסעיף 31. א. אנקוריון, בשם הרוב בוועדת החוקה, חוק ומשפט, השיב לו. הוחלט: לקבל את החוק.

ז. ז. ורהפטיג (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט) הביא לקריאה שנייה חוק לתיקון דיני עונשין (עבירות מרמה, סחיטה ועושיק), (תיקון מס' 3), תשל"ה—1975. הוחלט: לקבל את החוק.

ישיבה קנ"ה (כ"ב באדר תשל"ה — 5 במארכ 1975)

היו"ר — ב. צ. קשת.

א. שר-החינוך ומהרבות א. ידלין השיב על 13 שאילחות של חברי הכנסת: ש. ארליך, נ. אליעד, ג. כהן, מ. כהן, י. בארי, ב. מואב, ש. ארבל, אלמולינו, א. כץ.

ב. מזכיר הכנסת נ. לורך הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

ג. א. אולמרט, י. בן-מאיר, מ. וילנר, מ. פעיל הגישו הצעות (נפרדות) לסדר-היום בדבר מעלה-אדומים. שר-המסחר והתעשייה ח. בר-לב השיב להצעות. י. מ. אברמוביץ הציע להעביר את הצעתו של א. אולמרט לוועדה. ז. שובל הציע להעביר את ההצעה של י. בן-מאיר לוועדה. ש. אלוני הציעה להעביר את הצעתו של מ. פעיל לוועדה. הוחלט: לא לכלול את הנושא בסדר-היום.

ד. מזכיר הכנסת נ. לורך הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.